

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

LITUVOS
NACIONALINĖ
M. MAČYDO
BIBLIOTEKA

ALP 2466
L.arch.

Nr. 49 (2024) 1988 GRUODIS-DECEMBER 6

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Ko laukiame?

Prieškalėdinės savaitės yra laukimo metas. Nudailintas, išpopuliarintas, tiesiog moderniškai suasmenintas šv. Nikolajus, išreiškiamas Kalėdų seneliu, skraidančiu po padanges rogėmis, lėnaujančiu su dovanomis pro kaminus pas geruosius vaikučius – po triukšmingų ir puošnių parodų minias nusivedė į turtingas krautuves. Šeimos pakibo varginantis, kasmetinis klausimas – ką pirkti tam, ką pirkti anam? Pilnos parduotuvės pirkėjų, žibantys eglės, kalėdinės giesmės, vilionės vaikams ir suaugusiems – juk visa tai kaip kokia milžiniška šventė jau dabar, ypatingas metų laikotarpis, su labai mažom išimtim apjungias visą plačiąją visuomenę. Tai rodo aukšto lygio ekonominį susitvarkymą, subrandinusių pirkimo ir dovanų paruošimo papročius, kuriuos ir patys naujausieji ateiviai priima kaip neišvengiamą būtinybę.

VAIKAI nekantriai laukia pripirktų ir gražiais kaspinėliais perrištų dovanėlių. Tėvai ir seneliai – tos džiaugsmo akimirkos, kada žiūrės į laimingus vaikus ir vaikaičius, beselstančius tarp margų popierių ir kaspinų... Savų papročių veikiami vyresnieji laukia Kūčių vakarienes, to švento vakaro, kada visa šeima, susėdusi prie stalo, meldžiasi, prisimena mirusius, laužo plotkeles, nubraukia ašarą, kai švysteli tolima vaikystė ir paversta giminę. Laukia tradicinių Bernelių Mišių, be kurių, rodos, nė Kalėdų nebūtų. Jaunesnieji daugiau laukia susitikimų su draugais, smagaus pabendravimo, išvykų su slidėmis, nors šalia savųjų planų paseka ir vyresniųjų pėdomis ir dar jaučia papročių suformuotą pareigą. Visi laukia sveikinimų – laiškų, atvirukų, skelbimų spaudoje. Užteli tokia banga, kai atrodo, kad kiekvienas asmuo staiga pasidarė sveikintinas – per išėjus metus, užmirštas dabar „atkasamas“ artėjančių švenčių nuotakose. Giminės ir draugai laukia kalėdinių pietų, rodos, kažkokių kitiškių negu visada. Gal valgiai daug kuo ir nesiskiria, bet kažkokia nuotaika gaubia visą stalą.

IR šalia visų tų triukšmingų, gėrybėmis apkrautų papročių, šalia idomių ir gražių lietuviškų tradicijų šeimose, ir šventovėse, šalia prisiminimų ir meilės išraiškų artimiesiems, kas nors gal laukia tik vienos, gal ir neilgos, tylios valandėlės, kada galima pabūti vienam ir, metams baigiantis, peržiūrėti save krikščioniškųjų dorybių šviesoje, kad švenčių laukimas ir patios Kalėdos persipintų tikrosios prasmės dvasia. Didėsnį dvasinių lobių atradimams dažnai nereikia nei daug laiko, nei studijų. Atsitinka kažkas, ir žmogus pasijaučia stipresnis. Išsiriškioja visos gausios vertybės, ir kiekviena užima tikrąją savo vietą be pretenzijų užgožti ką nors, nustumti ar visai panaikinti. Pasigirsta kiti balsai, nebe paradų ir krautuvių triukšmas, bet balsas iš savęs ir skirtas sau. Nuoširdus susitelkimas padeda geriau susiorientuoti, išvengti padėties šipulėlio, kurį bangos mėtė kaip nori. Užtat tarp visų kitų idomių, viliojančių ir gražių laukimų kiekvienam vėta laukti tokios į save pažvelgimo valandėlės. Ir ji nėra kažkur toli už kalnų. Ji čia pat, gal dabar, gal šiandien, gal vakare prieš einant poilsio, gal rytmetį pradedant dieną, gal pasivaikščiojime, gal pamaldų metu, gal rašant sveikinimus artimiesiems? Lygiai kaip dovaną tą naudingą valandėlę reikia perrišti gražių savęs peržvelgimo kaspinėliu ir padėti prie eglutės virš visų kitų dovanų. Č.S.

KANADOS (VYKIAI)

Mintys po rinkimų

Spaudoje vis dar diskutuojami Kanados parlamento rinkimai lapkričio 21 d., pagrindinį dėmesį skiriant partijai vadams ir jų ateiviai. Visi sutinka, kad dabar saugiai įsitvirtinti ministeris pirm. B. Mulroney, tapęs pirmuoju konservatorių vadu, du kartus iš eilės šį šimtmetį laimėjusiu rinkimus su didele atstovų dauguma. Jis yra pakankamai jaunas po ketverių metų siekti trečiosios pergalės, jeigu iki to laiko nebus prarastas konservatorių vyriausybės populiarumas. Beveik užtikrinto vadų pasikeitimo laukia tik opozicinėse partijose. Tiesa, jų politikai guodžiasi, kad J. Turnerui šį kartą pavyko liberalų eiles parlamente padaryti gubinti nuo 40 iki 83, o E. Broadbentui – pasiekti rekordinį 43 socialistų skaičių. Tačiau iš tikrųjų tai paguoda menkoka. J. Turnerio liberalams trūksta 65 parlamentarų iki minimalios vieno atstovo daugumos. E. Broadbento socialistai, besiguosdami pasiekti rekordą, negali užmiršti, kad jiems ir šį kartą nepavyko įkelti kojos į Kvebeką. Be atstovų Kvebeke

tuščia svajonė tikėtis, kad NDP socialistai laimės parlamento rinkimus ar bent taps pagrindine opozicine partija.

E. Broadbento vadovaujami socialistai jau ketvirtą kartą parlamento rinkimus užbaigė paskutiniame trečiojo vietoje. NDP socialistų partija remėsi ir remiasi didžiosiomis Kanados darbo uniijomis, kurios padengia tik trečdalį dirbančių kanadiečių. Tad keistai skamba E. Broadbento žodžiai parlamento vajuje, kad jis ir jo partija atstovauja eiliniams kanadiečiams. Didžioji eilinių kanadiečių dalis yra nepadedama jiems gerus atlyginimus ir darboviečių pensijas iškovojančių uniijų. Jie gauna menkesnius atlyginimus, tik valdžios visiems parūpinamą Kanados pensiją su senatvės priedu, neturi ilgų atostogų, draudos dantims gydyti bei kitų privilegijų. Tad iš tikrųjų E. Broadbentas ir jo socialistai atstovauja ne eiliniams kanadiečiams, o aukštajai darbo klasei, išugdytai didžiųjų uniijų. Jų vadai jau pažėrė priekaištų E. Broadbentui, kad jis (Nukelta į 9-tą psl.)

Tautinis vakaras Gedimino aikštėje spalio 23 d. Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio steigiamajame suvažiavime

Tauta žygiuoja viena kryptimi

„TŽ“ bendradarbio pranešimas iš Vašingtono

Lapkričio pirmąją savaitę JAV sostinėje Vašingtone vyko simpoziumas tema „Vaikų knygų estetika“. Į simpoziumą buvo atsiųsta grupė tos srities žinovų iš Lietuvos. Kaip vėliau vienas grupės narys prasiitarė, simpoziume jiems teko dalyvauti tik maždaug vieną valandą.

Vašingtono K. Donelaičio liutuanistinės mokyklos vedėja ir tėvų komitetas, sužinoję apie besilankančius svečius iš Lietuvos, sekmadienio, lapkričio 6 d. popietę surengė viešą Vašingtono ir apylinkės lietuvių susitikimą su grupės nariais. Užuoat kalbėjus apie vaikų knygų estetika, nutarta praversti pokalbį apie kultūrinę gyvenimą ir staigius pasikeitimus Lietuvoje.

Susirinkus netoli šimtinės besidominčių įvykiais Lietuvoje tautiečių, Vašingtono K. Donelaičio vardo liutuanistinės mokyklės vedėja Angelė Bailey, pati prieš dešimtmetį atvykusi iš Lietuvos, priekyje pastatė stalo atsisėdusi pakvietė iš Lietuvos atvykusius svečius: poetą ir valstybinių leidyklų komiteto pirmininką Juožą Nekrošius, „Vy-turio“ leidyklos direktorių ir grožinės literatūros vertėją Juožą Vaitkų, dailininkę Ireną Žviliuvienę, literatūros kritiką Kęstutį Urbą, gydytoją Joną Mickevičių, muziką Gintautą Abarių ir žurnalistą Vidą Reklavičių. Pokalbio moderatorius buvo dr. K. Almenas. Pagrindinį daugia negu va-

landą užtrukusį pranešimą apie įvykius Lietuvoje padarė grupės vadovas ir valstybinių leidyklų komiteto pirmininkas poetas Juožas Nekrošius. Jis turėjo paskaityti dar iš savo poezijos, tačiau dėl laiko stokos pažado nebespėjo įvykdyti. 1935 m. gimęs Nekrošius, kuris viešai prisipažino, kad pokario metais į mokyklą vaikščiojęs su iš Amerikos atsiųstais batais, pagal tarybinę enciklopediją, yra partijos narys, savo metu poezijoje garbinęs partiją ir jos vadus. Dabartinės jo pareigos prilygsta ministro postui, nes jo rankose yra suteikta knygų leidyba. Todėl ir jo ilgokas pranešimas apie įvykius Lietuvoje buvo išklaustas su dideliu dėmesiu, o „TŽ“ bendradarbio įrašytas ir į magnetofono juostą.

Kodėl iškilo Brazauskas?

Iš ilgokos J. Nekrošiaus kalbos paliesiu tik vieną kitą akcentą. Apie dabartinę partijos sekretorių Brazauską J. Nekrošius taip kalbėjo: „Tai žmogus, kuris daiktą mato tokį, koks jis yra... Brazauską žmonės masiškai emė palaikyti, kada jiedu su ministrų tarybos pirmininku Sakalausku kovojo su Maskvos ministrais ir mokslininkais dėl Ignalinos atominės jėgainės. Jie mokslininkus suvarė į kampa, kad šie negalėjo išsižioti... Kova buvo aštri, principinė. Trečio bloko statyba turi būti sustabdyta... Kas šiek tiek žino mūsų situaciją,

tai yra žygdarbis. Čia sutapo respublikos vadovų nuomonė su visų žmonių nuomone. Žmonės pajuto, kad Brazauskas gali atstovauti Lietuvai, iškelti reikalavimus ir priversti (Maskvą?) tuos reikalavimus spręsti...“

Toliau J. Nekrošius pasakojė, kad reikšmingas buvo Ignalinos reginys, kur iš visos Lietuvos masiškai suvažiavę žmonės apjuosė rankomis atominę jėgainę. Tas įvykis taip pat smarkiai suvienijo žmones. Paskui žmonės važiuavo prie Palangos, Nekrošiaus žodžiais, „prisiekti Baltijos jūrai, kad esam nusikalte, jį ir savo krašto upes teršdami... Taip vienas po kito atsirado reiškiniai, pasitikėjimas savimi. Žmonės pasidarė drąsesni ir išdidesni...“

Bažnyčios ir kardinolo reikšmė

Komunistas rašytojas šia tema taip kalbėjo: „Atėjus naujam sekretoriui sekė sprendimas po sprendimo... Vieną bažnyčią (Šv. Kazimiero Vilniuje), kuri buvo tikrai žėdimas tikinčiųjų, iš karto buvo nuspręsta, kad klaidą reikia atitaisyti... Naujas žmogus pasakė ir per 15 minučių buvo išspręsta, kad Vilniaus katedra grąžinama tikintiesiems. Koks tai šokas gerąja prasme buvo žmonėms. Ar Lietuvoje kada nors tiek verkė iš džiaugsmo, kaip tą žinią pranešus?“ pasakojo poetas J. Nekrošius, toliau pastebėdamas, kad rytošiek tiek žino mūsų situaciją,

Pasaulio įvykiai

AUKŠČIAUSIASIS SOVIETAS MASKVOJE PATVIRTINO DAUG ginčų atnešusias konstitucines ir rinkimines reformas, reikalingas M. Gorbačiovo numatytam valdžios pertvarkymui. Už reformas balsavo 1.344 nariai, prieš – 5, susilaikė 27. Spaudoje teigiama, kad opozicinę grupę sudarė baltiečiai – Lietuvos, Latvijos ir Estijos atstovai, siekę tvirtesnio balso savo respublikoms. Aukščiausiasis sovietas šiuo istoriniu balsavimu gruodžio 1 d. užbaigė savo dienas. 1989 m. balandžio mėnesį jį pakeis Sovietų Sąjungos liaudies deputatų kongresas, kuriam 750 atstovų bus išrinkta vienodą rinkėjų skaičių turinčiose teritorinėse apygardose, 750 atstovų – tautinėse apygardose pagal nustatytas normas, o 750 atstovų taip pat pagal nustatytas normas parūpins sąjunginės organiza-

cijos, į kurių eiles įeina ir kompartija su komjaunimu. Tad naujasis Sovietų Sąjungos liaudies deputatų kongresas turės 2.250 atstovų, kurių du trečdaliai bus rinkti ir vienas paskirtas. Deputatų kongresas bus laikomas aukščiausiu valstybinės valdžios organu. Iš savo tarpo jis išrinks naują Sovietų Sąjungos aukščiausiąją tarybą, turėsiančią dvi lygiateises institucijas įstatymams leisti – Sąjungos tarybą ir Tautybių tarybą. Abi institucijos turės po 221 narį. Jos posėdžiams susirinks du kartus per metus ir dirbs po 3-4 mėnesius. Deputatų kongresas taipgi išrinks Sovietų Sąjungos prezidentu vadinamą administratorių, kuriam teks vykdomoji krašto valdžia. Oficialiai jis vadinsis naujos aukščiausios tarybos pirmininku, bet jai turės pateikti Sovietų Sąjungos vidaus ir užsienio politikos, krašto apsaugos planus, atstovauti Sovietų Sąjungai tarptautinėje arenoje. Aukščiausioji taryba turės teisę atvesti savo prezidento ir prezidento pareigas turinčio pirmininko planus. Taip suglaustai atrodo Maskvoje aukščiausiojo sovieto patvirtintos M. Gorbačiovo konstitucinės ir rinkimines reformas.

Nesutarimų šaknys

Spaudoje plačiai nuskambėjo Estijos aukščiausiosios tarybos paskelbta teisė patvirtinti ar atmesti centrinės valdžios Maskvoje priimtus įstatymus. Šiuo potvarkiu buvo norima apsaugoti respublikos teises. Lietuviai ir latviai taip toli nenuėjo, bet ir jie sukruto ginti respublikines teises nuo centrinės valdžios pažeidimų. Užsieniečių žurnalistų pranešimuose pasigirdo balsų, kad norima išbraukti konstitucijos paragrafą, kuris respublikoms leido pasitraukti iš Sovietų Sąjungos. Iš tikrųjų tai paragrafas buvo praktiškai neįgyvendinamas ir bereikšmis. Baltiečiams labiau už jį rūpėjo apsiginti nuo Rusijos federacinės respublikos per didelio svorio naujajame Sovietų Sąjungos liaudies deputatų

kongrese. Mat ji ten atsiųs didesnę pusę visų deputatų. Nelygumas ypač ryškus Tautybių taryboje, kuri kaip tik ir spręst tautinius klausimus. Tolyje taryboje kiekviena sąjunginė respublika turės 7 atstovus, autonominė respublika – 4, autonominė sritis – 2, autonominė apygarda – 1. Laimėtoja vėl tampa Rusijos federacinė respublika, nes jos teritorijoje yra 16 autonominių respublikų, 5 autonominės sritys ir 10 autonominių apygardų. Rusijos federacinė respublika Tautybių tarybon atsiųs 91 atstovą, o Lietuva, Latvija ir Estija – tik po septynis. Naujieji įstatymai bus priimami balsų dauguma. Liūdniausia, kad net ir tuos septynis savo atstovus Tautybių tarybon išrinks ne patys lietuviai, latviai ir estai, o Sovietų Sąjungos deputatų kongresas, balsuodamas už savo narius iš tų trijų respublikų. Tad už Lietuvos atstovus Tautybių tarybon balsuos ne pati lietuvių tauta, o jų nepažįstantys rusai, kazachai, udmurtai, čukščiai, kalmukai bei kitų tautybių deputatai.

Menkos nuolaidos

Aukščiausiasis sovietas atmetė latvės Gemmos Skulmės pasiūlytą paragrafą naujai konstitucijai, kad Sovietų Sąjungos deputatų kongresas neturėtų teisės priimti tautinių įstatymų, vienbalsiai atmetų bet kurios sąjunginės respublikos atstovų Tautybių taryboje. Baltiečiams nurašyti priimtos trys pataisos. Pirmiausia pabrėžiama, kad deputatų kongresas negalės išbraukti konstitucijos paragrafo, leidžiančio respublikai pasitraukti iš Sovietų Sąjungos. Atsisakyta Sovietų Sąjungos konstitucijai numatyto paragrafo, kuris deputatų kongresui būtų leidęs atšaukti respublikinių aukščiausiųjų tarybų priimtus įstatymus. Numatytas konstitucinis tribunolas, kuris turės išspręsti dėl tautinių įstatymų iškiliusius nesutarimus tarp centrinės vyriausybės ir respublikinių vyriausybių.

Šiame numeryje:

Ko laukiame?

Kalėdinė susikaupimo valandėlė gali suteikti tikro džiaugsmo

Tauta žygiuoja viena kryptimi

Rašo bendradarbis iš Vašingtono

Dalinimasis įprasmia gyvenimu

Jis stiprina bei daro gyvenimą ir naudingą

Sovietinis ateizmas

Atsiliepiamas į prof. Br. Genzelio atvirą laišką

Vergija, vadinama socializmu

Sovietų kulturo didisidinto atviras laiškas Gorbačioviui

Ketvirtadalis parapijų be kunigų

Bendrijos veikla Lietuvoje buvo tvarkoma ateistų

Laisvės sąjūdžiai pavergoje Lietuvoje I

Jų kilmė, siekiai ir tarpusavio santykiai

Lietuvių diena Slupske

Krikščioniškos kultūros savaitėje dalyvavo vengrai ir ukrainiečiai

Kam tarnauja „Inturistas“?

Užgaulus rusų kalbos brukimas

Prano Mašiotio 125 metų sukaktis

Žymųjų vadovėlių ir jaunimo literatūros autorių prisimenant

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 00509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$24,
pusmetinė – \$13, rėmėjo – \$30, garbės – \$40 (Amerikoje – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 60 ct.

Adresų keitimo reikalavimai: "TŽ" administracija. Skelbimai
nuošimam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį
redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendra-
darbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672.
U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092.

Subscriptions: ordinary \$24.00, supporter \$30.00, honorary \$40.00 per year.
Second Class Postage paid at Lewiston, NY.
US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškos žiburiai", P. O. Box
1195 Lewiston, NY 14092.

CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Dalinimasis įprasmina gyvenimą

KUN. ANTANAS RUBŠYS

"Nešiokite vieni kitų naštas ir taip įvykdysite Kristaus įsta-
tymą. Kiekvienam reikės ne-
šioti savo našta" (Gal. 6,25).
Gyvenimas yra solo: kiekvie-
nas turi nešti savo našta; bet
gyvenimas yra taip pat choras:
nešiojame vieni kitų naštas.
Šis dalinimosi principas įra-
šytas Šventajame Rašte. Jis
prasideda dalijantis pagrin-
diniais gyvenimo reikimeni-
mis: maistu, drabužiais, pa-
stogės ir pasiekia viršūnę dali-
nantis atleidimu, susitaikini-
mu.

Dalinimasis gaivina gyvenimą

Dalinimasis teikia gyveni-
mui įtampą ir neleidžia jam
pasidaryti nuobodžiu, lėkštu,
tuščiu. Kai izraelitai keliavo
per Sinajaus dykumą, Dievas
parūpino jiems maną kaip
maistą. Kiekvieną rytą jie rin-
ko ją, kiekvienas pagal savo
mastą. Atsargų negalima bu-
voti, nes manna buvo gen-
danti (Iš 16,21). Kai grubūs
asmenys surinkdavo daugiau,
negu jiems reikdavo, jie pra-
rasdavo ir tai, ką turėdavo.
Tai paradoksas. Vertingiau-
sios gyvenimo nuosavybės,
kaip manna Sinajaus dykumo-
je, yra prarandamos, kai da-
romos jų atsargos. Turime da-
lintis savo tikėjimu, viltimi,
drąsa ir jų visų trijų paskato-
mis, jei norime gyventi giliai
ir spinduliuojančiai.

Pirmiausia dalinkimės su
Dievu savo klausimais, savo
baime ir savo abejonėmis –
visomis savo negerovėmis.
Tada dalinkimės su savo arti-
mu tikėjimu, viltimi ir meile.
Tai darys gyvenimą gaiviu.

Dalinimasis stiprina gyvenimą

Stiprumas ateina per dali-
nimąsi. Sena istorija apie rykš-
čių ryšulį iliustruoja šį para-
doksą. Kiekviena atskira rykš-
tė gali būti lengvai sulaužyta,
tačiau kai visos ryšulys yra
aprištas stipria viela ar virve,
jis yra beveik nesulaždomas.
Kiekvienas atskirai esame
įtraukti į gyvenimo kovą. Dali-
nimasis patyrimais tikroje
draugystėje gali sustiprinti
žmogaus tikėjimą, viltį, drąsą,
o dalinimasis proto ir širdies
laimėjimais gydo ir stiprina.

Visos dabartinės problemos
yra pasaulio problemos. Kiek-
vienas žmogus turi šiek tiek
įtakos pasaulyje, bent ta pras-
me, kad yra bendra visos žmo-
nijos jungtis. Visi kentčia, kai
kas nors kenčia, visi džiaugia-
si, kai kas nors džiaugiasi, nes

kiekvienas nori įtikti ne sau, o
tarnauti savo artimui, jo gero-
vei (Rom 12,9-21). Dalinimasis
naikina egoistinį rūpestį savi-
mi, gaivina meilę, kuri visada
yra pasirodysiu atleisti, pasi-
tikėti, viltis ir pakelti visą kas
ateis" (I Kor 13,7, "The Jeru-
salem Bible", 304 psl.).

Dalinimasis daro gyvenimą naudingą

Vidutiniškas žino tik sa-
ve. Jėzus smulkiai išaiškino
dalinimosi principą ir para-
doksą: "... jeigu kas tave už-
gautų per dešinį skruostą, at-
suk jam ir kairįjį. Jei kas nori
su tavimi bylinėtis ir paimti
tavo palaidinę, atiduok jam ir
apsiaustą. Jei kas verstų tave
nueiti mylią, nueik su juo dvi.
Prasandam duok ir nuo norin-
čio iš tavęs pasiskolinti ne-
nusigręžk" (Mt 5,39-42).

Šis tariaimai neįvykdomas
idealas išreiškia amžiną tie-
są: gyventi reikia būti nau-
dingu kitiems, atiduoti save.
Šioje asmeninio pasaulio san-
daroje yra giliai įrašytas pri-
klausomumo principas ir para-
doksas. Kai tik bandome gy-
venti vien sau, tampame pra-
laimėtojais. Kai atiduodame
save kitiems, gyvename. Dali-
nimasis daro gyvenimą nau-
dingu.

"Mes, stiprieji, esame ipa-
reigoti pakelti silpnųjų silp-
nybes, negalvodami apie save.
Kiekvienas iš mūsų turėtų gal-
voti apie savo artimą ir padėti
jam tapti stipresniu krikščio-
nui" (Rom 15,1-2, "The Jeru-
salem Bible", 288 psl.). Dali-
nimasis stiprina. Jei statome
dalindamiesi, statome viltį. Tuo
atveju statome ant to pačios
paties pamato, ant kurio stato
Kūrėjas nuo amžinybės. Žmo-
nės daug ką sunaikina Žemėje,
bet negali sunaikinti Kūrėjo
gerumo.

"... Jis vietoje sau prideran-
čių džiaugsmų, (Jėzus) iškentė
jų kryžių..." (Žyd 12,26). Jei
neturime tikslų, kuriuos sutel-
kiame visą energiją, tampame
tikrai susidūrę lauku jė-
goms, žaidžiančioms mumis,
ir visiškai nuasmenėjame. Tik-
slas yra dalinimasis. Džiaugsmas,
kurį jis teikia, yra dalinimosi
darbe paradok-
sas.

(Šį kun. A. Rubšio straipsnį
"Sharing: Principle and Para-
dox", išspausdintą Manhattan
College biuletenyje "View-
point", Bronx, N.Y., 1983. X. 3
vertė J. Str.).

• Namai be lietuviškos spaudos
– tai namai be tautinės šviesos

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai
kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapi-
talas yra neličiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai
veiklai (įvairiose srityse).

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime
Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkite šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos
aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos –
lietuvių bei išeivijai!"**

Sąjūdžio demonstracijos dalyviai rugsėjo 11 d. Panevėžio miesto stadione

Sovietinis ateizmas

Atsiliepiamas į prof. Broniaus Genzelio atvirą laišką

Dėl dviejų sunkių žurnyno
operacijų ir po jų sekusio gan
ilgo gydymo Romos Umberto I
poliklinikoje negalėjau iki da-
bar atsakyti į Vilniaus universi-
teto prof. Broniaus Genzelio
man skirtą atvirą laišką: "Disku-
tuokime sąžiningai", paskelbtą
"Gimtojo krašto" 1988 m. ketvir-
tame numeryje.

Atrodo, kad mūsų tarpusavio
nesusipratimai ir nesutarimai
kyla iš skirtingų pozicijų, iš ku-
rių mes stebime svarstomąjį
ateizmą klausimą. Jūs, Profesori-
au, labai sumaniškai skraidote
teorinio ateizmo ir lietuviško-
sio laisvamanybės padangėmis
visai nepaisydami tikrosios
šiandieninės lietuvių tautos
padėties. Aš tuo tarpu, tiek atsi-
liepiamas į Jūsų straipsnį "Tie-
soje" "Lietuvių kultūra ir ateiz-
mas neatskiriami", tiek ir dabar
visų pirma išsakyti savo pasisai-
jimui žvelgiu į Lietuvai Rusijos
ginklų ir smurtu primestąjį oku-
pacinį bei kolonijinį režimą, ir
to režimo užkartinįjį **SOVIETINĮ
ATEIZMĄ**, kuris, kaip įsakmiai
pabrėžiau ir savo pirmajame
rašinyje, neturi ir negali turėti
nieko bendro nei su švietėjiš-
ka bei patriotine lietuvių laisva-
manybe, nei su mūsų tautos kul-
tura. Tiksliai pasakius, o ypač
lietuvių tautai, gerai žinoma
imperialistinės Rusijos veid-
mainystė, kuri karinę okupaci-
ją vadina išlaisvinimu, žiaurių
rusinimą – proletarinį interna-
cionalizmą, o rusus, engiančius
kitas tautas – vyresniaisiais bro-
liais, tegalėjo jos nešamam ir
primetamam ideologiniam fanatiz-
mui užurpuoti nekaltą ateiz-
mo vardą. Žmonijos istorijoje
nerasite nė vieno pavyzdžio,
kur ateizmo ar laisvamanybės
vardan bet kada būtų buvusios
pavartotos tokios teroro priemo-
nės, kokių nuolat griebiasi so-
vietai savo ideologinio fanatiz-
mo ir rusiškojo imperializmo
įgyvendinimui. Tikrasis, net ir
marksistinis ateizmas, kuris re-
ligiją įvertino, kaip liaudies
opiumą, su ja kovojo švietėjiškai
ir moksliškai, nes manė, kad re-
ligija įveikiama švietimu, o ne
teroru ir žiauriais bausmėmis.

Ne, Profesoriau, nesavoju
"apie Chomeinio kirpimo reži-
mą Lietuvoje." Bet Jūs man "są-
žiningai" atsakykite, ar **sovie-
tinis ateizmas** savo nuožmumu
ir cinizmu nepraliečia ir
Chomeinio režimo? Ar nukant-
tiesiems inž. Mindaugui Tamo-
niui, Stasei Lukšaiti, kuni-
gams Zboniui Laurinavičiui,
Juozui Bredskiui ir kitiems ga-
lėjo būti kas baisesnio už sovie-
tinį ateizmą, kuris niekšiskai
atėmė jiems net gyvybę? Ar so-
vietinis ateizmas gali didžiuo-
tis ypatingu dvasios kilnumu,
kai jo įsakymu, vaikutis, užėjęs
į bažnyčią, yra tramdomas ir
virkdomas bukapročio KGB-isto
ar furijos mokytojos, o tėvams,
nedraudžiantiems savo vaikams
eiti į bažnyčią, grasinama atim-
ti tėvystės teises? Kuo sovietinis
ateizmas yra humaniškesnis už
Chomeinio režimą tikinčiam
mokytojų, kuris negali viešai
pasirodyti bažnyčioje, jei dar
nori ir toliau mokytojauti, ir
taip už duonos kąsnį yra bruta-
liai verčiamas atsisąžinti tikėji-
mo? Kaip Jūs manot, ar Chomei-
nio režimas galėtų žiauriau ir
brutaliau už sovietinį ateizmą
persekioti vargšę Nijolę Sadū-
naitę, gyv. Vilniuje? Ar Marytę
Gudaitytę, gyvenanti Prienų raj.,
Skersbalio km., 1985 m. pašalinta
iš Kauno Prano Mažylio med.
mokyklos vien todėl, kad tikrū-
ti, Chomeinio Irane būtų turėję
eiti skausmingesnius kryžiaus

kelius negu sovietų okupuotoje
Lietuvoje, maldaudama, ir atro-
do nesekmingai, įvairių satrapų
leisti jai už metų baigti medic-
nos seserų mokyklą? Galia Jus
užtikrinti, kad už parašų rinki-
mą po petijomis Chomeiniui,
Irane žmonės nėra gaudomi,
tardomi ir gąsdinami represi-
jomis, kaip šiandien Lietuvoje
pasirašiusieji po prašymais Gor-
bačioviui. Vargiai Chomeinio
režimo prokuroras įstengtų su-
formuluoti "tauresnį ir žmoniš-
kesnį" grasinimą už KGB proku-
ratoro Sokolovskio mestąjį Tamo-
šūnienę 1986 m. gruodžio 16 d.
Vilniuje: "Negadinkit su mumis
santykių! Jūs turite pagrindo
mūsų nemėgti! Mes žinome kie-
no Jūs duktė, bet mes tikrai ne-
norime Jums nieko blogo. Jūs
gera inžinierė, darbe apie Jus
puikiai atsiliepiama ir nesinorėtų,
kad dėl Jūsų užsispyrimo po 20
metų inžinierinio darbo Jūs
turėtumėte nemalonių – juk
visur dabar mažinami etatai – o
Jūs turite du vaikus, neišmokė-
tas kooperatinio buto mokesčių,
vyraš invalidas; be to, mes žino-
me, kur jis dabar ir jį galim ten
užlaikyti... Turbūt iš tėvelio
nemažai girdėjote apie Mordovi-
jos grožį – gal ten norėtumėt ir
pabuvoti? O kaip vaikai." (LKB
kronika Nr. 73).

Negražu, Profesoriau, versti
kalbėti apie ateizmą, kada pa-
tyti lietuviai yra kalti. Negalima
kaltinti kitų nesėkmėmis, kurios
mums ištinka dėl mūsų pačių
šlykštaus pataikavimo svetimie-
siams, dėl nedovanotino tauti-
nio aplaidumo ir dėl neapsako-
mo nerangumo. Kaip žinoma,
Lietuvos globėjo šv. Kazimiero
jubiliejinį metų progą, popie-
žius, parodydamas savo ryškų
prielankumą lietuviams ir aiškų
nepriklausomumą nuo savo tė-
vynainių, nė karto lietuvių ne-
suplakė su lenkais. Paskatinata
tokio mums teigiamo nusistatymo,
1987 m., minint krikščionybės
atnaujinimo Lietuvoje 600
m. sukaktį, grupė išeivių suma-
nė parašyti popiežiui paskelbti
"de jure" senąją pagoniškosios
Lietuvos sostinę Vilnių Lietuvos
bažnytinės provincijos centru,
ir atlietuvinėti, prieš paskelbiant
palaimintuoju, Jurgio Matulai-
čio pavarde Vatikano dokumen-
tuose. Bet iš lietuvių išeivių
bažnytinės vadovybės, vietoj
pritrimo ir paramos, susilaukė
tik grubių priekaištų arba vi-
suošinės tylos. Romoje kalbama,
kad popiežius paklauso Matu-
laičio beatifikacijos bylos postu-
latoriaus, kun. dr. J. Vaišnoros,
kaip pagaliau mes lietuviai no-
rime, kad naujasis palaiminta-
sis būtų pavadintas ir susilau-
kęs tokio atsakymo: "Matulaitis-
Matulewicz". Net VLIKAS jautė
reikala be jokio pagrindo pa-
reikšti, kad "Vatikano oficialus
Vilniaus arkivyskupijos klau-
simo išsprendimas reikštų Lietu-
vos aneksijos prie Sovietų Są-
jungos pripažinimą." Nepasizy-
mėjo aukšta lietuviška savimone
nė okupuotos Lietuvos bažnyti-
nės hierarchija, tik neaišku, ar
iš apsilėidimo, ar iš baimės ne-
pataikyti okupaciniam režimui.
Be kita ko, nelabai seniai buvę
sutarta vartoti "Matulaiti" vie-
toj visai nelogiško "Matulaičio-
Matulevičiaus." Apie Lietuvos
okupantą neverta nė užsiminti:
rusų ir lenkų antilietuviški kės-
lai pilnai sutampa. Nieko tie-
giama negalima laukti ir iš lie-
tuvių komunistų, kurie su neap-
sakomu lengvapėdiškumu yra
nusistatę akiai tenkinti kiekvie-
ną, kad ir kvailiausią, rusiškojo
okupanto užgaidą. Tai akivaiz-
džiai patvirtina Vilniaus arki-

vyskupijos Apaštalinio admi-
nistratoriaus, vyskupo Julijono
Steponavičiaus ištėrimas į
Žagarę, Vilniaus katedros užda-
rymas, šv. Kazimiero bažnyčios
pavertimas ateizmu muziejumi.
Ir "dulcis in fundo", Lietuvos
krikšto 600 m. sukakties progą,
Vilniaus šv. Dvasios ir šv. Rapa-
lo šventovėse suruoštos iškil-
mingos sukaiktuvinės pamaldos
lenkų kalba. Idomu, ar jos buvo
skirtos lenkų krikštytojui, atvy-
kusį į Vilnių ir čia pasilikusį,
ar per krikštą sulenkintų lietu-
vių palikuonims? Jei tikrų len-
kų, tai jie savo jubiliejų jau būtų
turėję atšvęsti 1966 m., minint
"Sacrum Poloniae Millennium".
Taigi negalim pretenduoti, kad
popiežius mus su basliu privers-
tų saugoti, gerbti ir ginti savo
tautinę tapatybę, jei mes patys
atžagariai norim likti neaiškiais
mišrūnais ir rusų bei lenkų pad-
laižiais.

Jūs, Profesoriau, 1926 m. val-
stybinį perversmą vadinate au-
tokratiniu ir rūščiai pabrėžiate:
"Smetoninis režimas varžė isto-
rinio ir politinio mąstymo augi-
mą, neleidė formuotis demokrati-
ninės tradicijoms. Už tai labai
brangiai sumokėjo mūsų tauta".
Tačiau niekur nė vienu žodžiu
Jūs neužsimenate nei apie so-
vietinės Rusijos karinę Lietu-
vos okupaciją, įvykdytą deka
nešvaraus sandorio, sudaryto
slapta tarp sovietinės Rusijos
ir hitlerinės Vokietijos, nei apie
sovietinį režimą, atnešąjį Lie-
tuvai ant Raudonosios armijos
durtuvų. Leiskite paklausti, ar
dešimčių tūkstančių nekaltų
lietuvių ištėrimas į Sibiro Gu-
lagą džiugino "mūsų tautą" ir
"leido formuotis demokrati-
nėms tradicijoms"? Ar partiza-
ninis karas, kurio didvyrišku-
mas žymiai viršijo Afganistano
partizaninio karo didvyriškumą,
nes lietuviai kovojo visiškai vie-
ni, be jokios užsienio paramos,
ne brangiai atsiėjo mūsų tautai?

Paašikinkite, kodėl Lietuvai
nebuvo taikomas toks pat reži-
mas, koks buvo pritaikytas Len-
kijai, Vengrijai, Rumunijai ir
visoms kitoms iki Antrojo pasa-
ulinio karo buvusios nepriklau-
somoms valstybėms, o paskui pa-
tekusioms sovietų įtakos sferon?
Kodėl Lietuvai nebuvo leista,
kaip kad leidžiama net kai ku-
rioms kitoms sovietinėms res-
publikoms, palaikyti savo seną-
ją ir gražiąją kalbą, kaip valsty-
binę kalbą? Ar buvo baiminama-
si, kad jos, kaip valstybinės kal-
bos, palaikymas gali trukdyti
nežabotą Lietuvos rusinimą ir
kolonizavimą? Po carinės Rusi-
jos okupacijos, Kaunas per dvi-
dešimt nepriklausomo valstybi-
nio gyvenimo metų buvo atlietu-
vintas. Tuo tarpu jau praėjus
daugiau kaip keturiasdešimčiai
metų nuo sovietų okupacinio
režimo įvedimo, Vilnius vis dar
nepasizymi dideliu lietuvišku-
mu.

Jeigu Jūs, Profesoriau, būtu-
mėt rašęs Stalino teroro laikais,
tai būtų galima suprasti ir gal
net pateisinti Jūsų laiško turi-
nį. Bet Jūs rašote M. Gorbachio
skelbiamą "persitvarkymo" bei
"viešumo" metais, ir užtat iš Jū-
sų reiktų tikėtis daugiau pilieti-
nės bei lietuviškos drąsos ir ryš-
kesnio prisiartinimo prie tiesos.

Knygų rišykla
"SAMOGITIA"
meniška įriša
knygas bei žurnalus
A. Plenys
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8 Tel. (416)625-2412

A+A
dr. STASIUI ŽMUIDZINUI
Čikagoje mirus,
jo brolių, Lietuvos generalinį konsulą, dr. JONĄ
ŽMUIDZINĄ su šeima nuoširdžiai užjaučiame –
Grazina Balčiūnienė
Sigita ir Vytautas Aušrotai

A+A
ALDONAI KĘŽINAITIENEI
mirus,
jos vyrą VINČĄ, seseris – IRENĄ ZALAGĖNIENĘ,
ELENĄ MATULEVIČIENĘ, DANUTĘ BAJORINIENĘ
ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučia bei kartu liūdi –
Jurgis Juodikis

A+A
ALDONAI KĘŽINAITIENEI
mirus,
jos vyrą VINČĄ, seseris – IRENĄ ZALAGĖNIENĘ,
ELENĄ MATULEVIČIENĘ, DANUTĘ BAJORINIENĘ
ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučia bei kartu liūdi –
Petras Čiurlys

A+A
DORAI MAŠALAITI-SCHNEIDER
staiga mirus Šveicarijoje,
jos seserį STEFĄ, mamytę ir brolių bei jų šeimas
nuoširdžiai užjaučiame –
I. R. Paškauskai

PADĖKA
A+A
TEODORAI MAŠALAITI-SCHNEIDER
Šveicarijoje staigia mirus,
nuoširdžiai dėkojame už maldas, gėles, vainikus bei už-
uojautas laiškais ir spaudoje: B. Žiobienėi ir sūnams, V. Sta-
naičiams, T. L. Tamošauskams, J. Močėvičiams, J. S. ir
A. E. Bubuliams, D. C. Wieses, J. L. Giedraičiams, J. V. Svi-
lams, B. Lukošienėi, J. V. Repšiams, A. Gačioniams, B. Jo-
naitienėi ir dukroms su šeimomis, Toronto Lietuvių pensin-
kų klubui, "Dainos" grupei, buvusiams šveicarečiams Toron-
te ir Kalifornijoje bei Lietuvių Bendruomenei Šveicarijoje.
Ypatingai nuoširdi padėka Šveicarijose gyvenantiems
lietuviams už gražų vainiką, papuoštą tautinėmis juostomis.
Teatylgina visiems Visagalais.
Nuliūdę – Mama, brolis, sesuo,
sūnus ir dukterys su šeimomis

PADĖKA
A+A
ALDONA KĘŽINAITIENE
mirė 1988 metų spalio 31 dieną. Palaidota
1988 m. lapkričio 3 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse,
Mississaugoje, Ontario.

Nuoširdžiai dėkojame Aušros Vartų parapijos kle-
bonui kun. J. Liaubai, OFM, už maldas koplyčioje, ge-
dulingas pamaldas šventovėje ir palydėjimą velionės
į kapines. Padėka priklauso visiems užprašiusiems Mi-
šias, atsiuntusiems gėles prie karsto, aukojusiems
Kanados lietuvių fondui bei "Tėviškos žiburiams" ir
taip gausiai dalyvavusiems laidotuvėse.

Dėkojame visiems, kurie pareiškė mums užuojau-
tą ir tuo pačiu pagelbėjo išgyventi šio gilaus liūdesio
valandas.

Nuoširdus ačiū B. Stanulienei už pusryčius ir vi-
soms ponioms už pyragus.

Visiems dėkingi –

Vyras Vincas, Bajorinų ir Zalagėnų šeimos

Canadian Art Memorials Ltd.

76 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis
ir skulptūros darbus – greitai ir meniškai.
Užsakymus atliekame pagal projek-
tus ir taip pat turime didelį pasirinkimą
pagamintų paminklų lietuvių kapinėms
Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume
neskubėdami atlikti visą meniską darbą
pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ŠVENTĖ DAINŲ SLĖNYJE

Metinės dainų šventės kauniečiams dabar rengiamos poetiškai skambančiame Dainų slėnyje. Siemet buvo surengta jau XIV-jį Kauno miesto dainų šventė. Jon išjungė Petro Bingelio vadovaujamas Kauno choras, "Bangos", "Gintaro", "Jaunystės" ir kiti geriausi šio miesto chorai. Kauniečių šventės iš Lenkijos buvo atvykęs mišrus Baltstogės politechnikos instituto choras.

VILNIAUS GRĮŽIMAS

"Vilnijos" draugija Respublikiniuose profsąjungų kultūros rūmuose paminėjo 49-tąsias Vilniaus grįžimo Lietuvon metines. 1939 m. spalio 28 d. Lietuvai tapo džiaugsmo švente, tačiau 1920 m. spalio 9 d. ilgus metus Vilniaus netekimo skaudino lietuvių širdis. Apie Vilniaus atplėšimą nuo Lietuvos minėjimo kalbėjo istorijos dr. A. Tyla, apie Lietuvos kariuomenės sutikimą Vilniuje 1939 m. — architektas S. Abramauskas, anuometinis Vytauto Didžiojo gimnazijos moksleivis. Prof. P. Dundulienė priminė lietuviybės ugnį prieškariniais metais kursčius vilniečius — M. Šikšnį, V. Drėmą, K. Umbraziūną, Mackevičių-Mackonių šeimą, Jurgį ir Mariją Šlapelius, Z. Žiemaitį, kaimo mokytojus. Vilniaus dailės instituto prof. J. Mackonis ragino Lietuvos istorikus, literatus ir rašytojus įprasminti bei įamžinti vilniečių patirtas kančias. Sekančiais metais "Vilnijos" draugija žada iškilmingai paminėti Vilniaus atgavimo penkiasdešimtmetį. Jos nariai nori, kad spalio 28-jį taptų nauja švente — Vilniaus diena.

ŠVENTĖ VĖLINES

Spaudoje buvo paskelbti du reikšmingi ministrų tarybos nutarimai. Pirmasis liečia išniekintą Šv. Kazimiero bažnyčios grąžinimą tikintiesiems: "Lietuvos TSR Ministrų Taryba priarė Kultūros ministerijos pasiūlymą iki 1989 m. kovo 1 d. perduoti Vilniaus arkivyskupo rūpoms kurijai Lietuvos TSR religijos istorijos ir ateizmo muziejaus patalpas Vilniuje, Didžioji g. 24...". Pranešime nutilimas gėdingas faktas, kad anuometiniai kompartijos vadai savo ateistinei propagandai driso panaudoti vienintelio Lietuvos šventojo atminimui pastatytą bažnyčią. Iš pranešimo sužinojome, kad tikintieji ją turėtų atgauti iki 1989 m. kovo 1 d. Ateizmo muziejus, pavadintas švelniau skambančiu Lietuvos TSR visuomeninės minties muziejumi, bus perkeltas į buvusias aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos patalpas Vilniuje, N. Gogolio g. 2. Ant rasis nutarimas yra susietas su Visų šventųjų švente ir Vėlinėmis. Lietuvos gyventojams pagėdaujant, poilsio diena iš š. m. spalio 29, šeštadienio, buvo perkelta į lapkričio 1, antradienį.

SUKILĖLIŲ KALNELYJE

Šiaulių visuomenė 1988 m. spalio 27 d. tautiniais ženklais papuoštame "Saulės" kino teatre paminėjo 125-tąsias 1863 m.

sukilimo metines. Minėjimo dalyviai netilpo teatro salėje, kuri yra didžiausia Šiauliuose. Minios žmonių būriavosi lauke. Pranešimus apie istorinę 1863 m. sukilimo reikšmę Lietuvai padarė K. Preikšto pedagoginio instituto dėstytojas A. Gumuliauskas, iš Vilniaus atvykę mokslininkai O. Maksimaitienė, E. Aleksandravičius ir A. Kulikauskas. Tada didžiulė šiauliečių minia su vienuolika tautinių vėliavų, perrištų gedulo kaspinais, ir vienuolika gėlių puokščių nužygiavo į Sukilėlių kalnelį. Archyvinė medžiaga liudija, kad Kauno gubernijoje mirtimi buvo nubausti 59 sukilėliai. Vienuolika jų buvo pakart ant šios kalvos, kuri dabar vadinama Sukilėlių kalneliu. Jie buvo palaidoti kalnelyje, o jų kapus, kad artimieji nerastų palaikų, sutrypė kazokų arkliai. 1935 m. gegužės 30 d. Sukilėlių kalnelyje buvo iškilmingai atidengtas pagal inž. K. Reisono projektą pastatytas paminklas, jo papėdėje palaidota urna su sukilėlių palaikais. Juos žmonės rado, kasdami paminklo pamatų duobes, tvarkydami aplinką.

IŠNIEKINTAS PAMINKLAS

II D. karo sviedinių skeveldros ir kulkos granitiniam paminklo obeliske paliko tik nedideles žymes. 1957 m. paminklas buvo atnaujintas, prie jo prisišliejo skulptūrinis A. Dimžlio horeljefas "1863 metų sukilėliai". Kompartijos biurokratas nepatiko metalinės paminklo lentos su žodžiais apie laisvę ir Lietuvą. Jos buvo nuplėštos. Tokio pat likimo susilaukė ir iškaltos nužudytų sukilėlių pavardės. Užmūryti buvo Gedimino stulpai, net ir laimės simbolio laikomas keturlapis dobilas, nuimtas kryžius. Nuplėštas metalinės lentas išsaugojo "Aušros" muziejaus darbuotojai, nuimtą kryžių priglaudė Šv. Petro ir Povilo bažnyčia. Dabar vėl buvo atnaujintas prieškarinis paminklas su visais turėtais ženklais. Paminklo atidengimas buvo įjungtas į sukilimo 125-tųjų metinių minėjimo iškilmes spalio 27 d. Atidengimo paminklo papėdėje kalbėjo vykdymo Šiaulių komiteto pirm. P. Morkūnas, sukilėlių ainis pedagogas S. Vilutis, Šiaulių dramos teatro vyr. rež. G. Padegimas, paminklą pašventinęs Šv. Petro ir Povilo bažnyčios dekanas mons. K. Jakaitis. Per minią nuvilnijo Č. Sasnausko ir A. Virbiecko (žodžiai Maironio) giesmė "Marija, Marija", Šiaulių miesto kompartijos komiteto I sekr. V. Volkovas pranešė, kad atnaujinamo paminklo papėdėje buvo atkasta urna su sukilėlių palaikais ir kapsulė, kurioje rastas paminklo atidengimo aktas, datuotas 1935 m. gegužės 30 d. Tekstą perskaitė V. Volkovas, kiton kapsulėn įdėjo 1988 m. spalio 27 d. paminklo atnaujinimo aktą. Jame šiauliečiai ragina būsimąsias kartas saugoti tautinę lietuvių garbę. Abi kapsulės užmūrijamos paminklo nišoje, Sukilėlių kalnelyje skambant Tautos himnui.

V. Kst.

KLB Hamiltono apylinkės valdyba rengia iškilmingą

NAUJŲ METŲ

1988 metų gruodžio 31 dieną Jaunimo centro salėje.

* Kokteiliai — 7 v.v.
* Šilta vakarienė su vynu
* Pyragai
* Nemokamas baras

* Puikiai išpuošta salė
* Šalti užkandžiai
* Šampanas
* Joe Dobko orkestras

Stalai numeruoti. Prašome įsigyti bilietus iš anksto sekmadieniais Jaunimo centre. Informacijų teirautis pas Angelę Krivincikaitę 527-5037, Tomą Kochanką 549-0417; Toronte pas Juozą Sakaluską 340-7497 arba pas Algį Venslovą 423-6480. Įėjimas — \$40. Visus maloniai kviečiame dalyvauti. Valdyba

Naujovės Vyskupo M. Valančiaus mokykloje

HAMILTON, ONTARIO. Daugelis vyresnės kartos lietuvių nėra patenkinti lietuvių kalbos žinojimu, kurias yra įgiję jų anūkai ar vaikai. Dauguma mažųjų namuose lietuviškai beveik arba visai nešneka.

Pirmiausia yra būtenybė leisti vaikus į šeštadienines mokyklas, kurios veiklą vysto beveik visuose didžiuosiuose Kanados miestuose.

Prieš kelias savaites, šeštadienį, kiekvienas vysk. M. Valančiaus šeštadienines mokyklas mokinykų grįžo namo su lituanistinio ugdymo sutartimi.

Kiekvieno mokinio pareiga surasti sau, taip ten pavadintą "itėvį-globėją". Globėjų gali būti senelis ar senelė, dėdė, teta, kaimynas, brolis ar sesuo — kiekvienas, kam lietuviybė svarbu.

Sutarty prašoma, jog globėjas skirtų šiek tiek laiko su vaiku, lietuviškai pakalbėti, skaityti spaudą, nueiti į lietuviškus renginius ir t.t.

Pagaliau nebereiks nuogustauti, jog vaikai nebemoka lietuviškai. Tai puikiausia proga tą padėti atitaityti.

Neatsisakykite, jei kuris mokinyk pakvies jus į "itėvius" ar "imotes", o dar geriau — pasisūlykite patys!

Mokyklos mokytojai įvedė ir kitas naujoves: vaikams užduoda rinkti duomenis apie Lietuvą. Tai pavadinta "nuolatinu užsiėmimu". Mokiniai sugalvoja klausimus, apie geografiją ir istoriją, literatūrą bei gramatiką, sportą, gyvūnus, maistą, amatus, namų aplinką ir dabartinius įvykius. Tai vienas iš daugelio būdų priartinti vaikus prie Lietuvos ir ugdyti domėjimąsi ja.

Sparčiai ruošiam kalėdinės eglutės programą — vaidinimą "Nuostabioji valanda", kur aktorais taps visi vaikai. Vaidinimas įvyks gruodžio 18, sekmadienį, 4 v. p.p. Hamiltono Lietuvių jaunimo centre.

Tikime, jog mokyklos mokytojų, mokinių, jų tėvelių bei senelių pastangomis lietuvių kalba mūsų vaikų širdelėse išsikovos tokias pat teises, kokias ji bando iškovoti trispalvėmis banguojančioje Lietuvoje.

Mokyt. Rytas Ločeris

Hamilton, Ontario

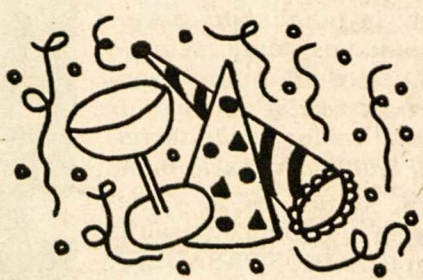
LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO 70 metų sukaktį hamiltoniečiai paminėjo lapkričio 26-27 d.d. Minėjimą rengė DLK Algirdo šaulių kuopa. Šeštadienį Jaunimo centre įvyko minėjimo iškilės ir koncertas, o sekmadienį AV šventovėje ta proga iškilmingai pamaldos. Pamaldose šauliai ir kitos organizacijos dalyvavo su savo vėliavomis. Šeštadienio vakarą minėjimas prasidėjo su šaulių kuopos pirm. P. Kanopos atidaro muoju žodžiu ir prisiminimu Lietuvos laisvės kovose žuvusių Lietuvos karių, šaulių ir partizanų. Lietuvos himną minėjimo dalyviai sugiedojo kartu su vilniečiais (nes salėje publikai buvo įjungta vaizdajuostė), kai Lietuvos persitvarkymo sąjūdis, Gedimino kalne iškėlė Trispalvę. AV parap. klebonas kun. J. Liauba atkalbėjo giliai prasmingą invokaciją. Iškviesti kaip sveikintojai ta proga kalbėjo KLB Hamiltono apyl. naujoji pirm. Angelė Krivincikaitė, KLB krašto v-bos atstovas J. Kristolaitis, išeivijos LSS pirm. M. Abarius iš Detroito ir LSS garbės teismo pirm. St. Jokubaitis, kuris ta proga paskaitė ir savo "Lietuvos partizanui" sukurta eilėraštį.

[vedu šildymo ir vėsinimo sistema, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

SUTIKIMA

Meninę vakaro programą atliko AV parap. choras, vad. muz. D. Deksnys-Powell. Su A. Vanagaičio įvedamuoju "Mes padainuosim" choras padainavo atstūnias dainas ir, publikai reikalaujant, dar vieną pakartojimui. Šiai karinei šventei choras buvo specialiai paruošęs porą ir karinių dainų, tai VI. Paulausko "Savanorių maršą" ir A. Vaičiūno "Kritusiems kariams". Kitos dainos buvo lietuvių kompozitorių harmonizuotos: skambios, posminės liaudies dainos — J. Naujalia "Ko liūdi, putinėli?", J. Bendoriaus "Mergužė, lelijėlė". Buvo dar padainuota J. Gaizausko nostalgika "Tėviškes klevai", iš P. Orintaitės eilėrašcio J. Gaizausko sukurta sentimentali daina "Šešupelė miela" ir J. Naujalia kompozicijos ir Maironio žodžių "Už Raseinį". Koncertui akompanavo Arūnas Juodelė, kuris pasirodė kaip lankstus ir stiprus choro palydovas.

Choras dainavo įdomiai, nuotaikingai, giliai įsijausdamas į kiekvienos dainos skirtingą charakterį. Šitas dainininkų vienetas kartu dainuoja jau daugelį metų. Yra susidainavę, išlyginę savo balsus, ir chorvedė neturi daug vargo iš jų išgauti gražų ir harmoningą skambesį. Jie greit pasisavina bet kokį chorinį tekstą, nes kiekvienas su savo ilgamete choro patirtimi retai randa ką nors, ko dar nebūtų dainavęs kur nors, kada nors ar su kitu chorvedžiu. Ateinančiais metais AV parap. choras planuoja iškilmingai paminėti savo veiklos jau 40 m. sukaktį.

Choro vadovė, dirigentė ir AV parap. vargonininkė Daria Deksnys-Powell savo dirigavimo ir chorvedybos pradžią pradėjo su AV parapijos choru. Tai buvo prieš 10 metų. Labai greit ji išmoko šio amato ir tuoj pasidarė nebeapkeičiama chorvedė. Jei pradžioje tarp jaunos chorvedės ir vyresnio

amžiaus choristų ir buvo jautiama kokia nors generacijos spraga, tai šiandien to jau nebėra. Daria, kaip ir visi Deksnų šeimoji, turi didelį muzikalumo talentą. Ji jau yra vadovavusi ir kitiems dviem žinomiems dainos vienetais. Ji pati irgi yra dainavusi Toronto "Volungės" chore ir ten iš žymios chorvedės ir muzikos mokytojos Dalios Viskontienės sakosi išmokusi ir pasisavinusi daug chorvedybos meno. Ji yra baigus McMaster universiteto muzikos fakultetą. Šiuo laiku Daria dar veda ir KLB krašto v-bos raštinę Toronte.

K. M.

PRIEŠKALĖDINIS BAZARAS,

kurį suruošė Hamiltono ateitininkai, įvyko Jaunimo centro salėje lapkričio 13 d. po 9 v.r. ir 10.30 v.r. Mišių. Buvo galima pavalgyti šiltus pietus ir pasigardžiuoti pyragais. Visi ateitininkai turėjo pareigas nuo jauniausių iki vyriausių. Jaunučiai, globėjų padedami, platino didžiosios loterijos bilietus, turtinga gerais fanatais. Moksleiviai tvarkė mažąją loteriją ir scenoje pravėdė vaikams žaidimus. Sendraugiai dirbo virtuvėje ir pardavinėjo maistui bilietėlius. Viskas praėjo labai nuotaikingai. Visą laiką buvo muzika, kurią tvarkė p. Garkūnas. Žmonės gausiai dalyvavo, pasisotindami skaniais valgiais ir mėgindami laimę loterijose. Dalyvė

Parduodame ir siunčiame 220 voltų/50 H. elektrinius reikmenis įskaitant ir "Camcorders", "VCR" bei "TV" vartojimui Europoje.
Universal Overseas Services
Tel. (416) 755-7779

Pot Pourri

įvairių virtuvės prekių ir dovanų parduotuvė

Center Mall, 1227 Barton St. E.
Hamilton, Ont. L8H 2V4. 10% nuolaida
Tel. (416) 545-9488 (įteikiant "TŽ" skelbimą.
Savininkė: Birutė Kvedarienė

Advokatas AUDRIUS A. STONKUS

20 Hughson St. South, Suite 1003 (Union Gas Building)
Hamilton, Ontario L8N 3C8 Telefonas (416) 529-7462

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 28 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 3%
santaupas 6.5%
kasd. pal. taupymo s-ta 6%
90 dienų indėlius 9%
1 m. term. ind. mėn. pal. 10.25%
1 m. term. ind. mėn. pal. 9.75%
3 m. term. indėlius 10.5%
RRSP ir RRRF (pensijos) 8%
RRSP ir RRRF 1 m. 10.25%
RRSP ind. 3 m. 10.5%

IMAME UŽ:
asmenines paskolas 13.5%
nekiln. turto pask. 1 m. 11.75%
nekiln. turto pask. 3 m. 12.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25,000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV LB XII-jį taryba savo pirmojoje sesijoje 1988 m. rugsėjo 30 — spalio 2 d.d. Čikagoje krašto valdybos pirmininku išrinko dr. Antaną Razmą. Jo sudarytą JAV LB krašto valdybą korespondenciniu būdu dabar jau patvirtino tarybos nariai. Naująją JAV LB krašto valdybą sudaro: pirm. dr. Antanas Razma, vykdomasis vicepirm. Linas Norušis, vicepirm. Birutė Jasaitienė — organizaciniais ir administraciniais reikalais, vicepirm. Bronius Juodelis — finansams, vicepirm. dr. Petras Kisielius — specialieji reikalai, vicepirm. Ramona Stepovičiūtė — ryšiams su jaunimo organizacijomis, vicepirm. Ramunė Kubiliūtė — informacijai, sekr. Pranas Joga, švietimo tarybos pirm. Regina Kučienė, kultūros tarybos pirm. Dalia Kučienienė, visuomeninių reikalų tarybos pirm. Arvydas Barzdukas, socialinių reikalų tarybos pirm. Danguolė Valentinaitė, JAV lietuvių jaunimo sąjungos pirm. Darius Sužiedėlis. Religinį reikalų tarybos pirmininką sutiko parūpinti vysk. P. Baltakis, OFM.

Mirusiųjų pagerbimą Vėlinių proga Čikagos lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse kasmet suorganizuoja Pasauliečių bendruomenės komitetas ir Kapų sklypų savininkų draugija. Siemienės iškilmės spalio 30 d. aikštelėje prie steigėjų paminklo išsiriškiavo Vytauto Didžiojo "Nemuno" rinktinės šauliai. Iškilmė įvadinio žodžiu pradėjo Kapų sklypų savininkų draugijos pirm. Stasys Vazalinskas, religinei daliai vadovavo kun. Juozas Juozavičius. Pasauliečių bendruomenės komiteto pirm. Algis Regis priminė, kad Šv. Kazimiero kapinės buvo įsteigtos prieš 85-rius metus. Jose dabar ilsisi daug lietuvių, kurių eilėse yra ir Lietuvos nepriklausomybės kūrėjų-savanorių, net ir laisvę atgavusių Sibiro tremtinių. Palaidotieji pagerbti Veronikos Valinskienės ir Paulinos Šukytės prie paminklo padėtu gėlių vainiku. Simbolinę žvakės liepsną uždegė Kapų sklypų savininkų draugijos garbės pirm. L. Giedraitienė ir Pasauliečių bendruomenės komiteto pirm. A. Regis. Visi sugiedoj "Marija, Marija" ir Tautos himną. Tada prasidėjo individualių kapų lankymas visose Šv. Kazimiero kapinėse.

A. a. dr. Jonas Šamogas rugsėjo 27 d. mirė Havajuose. Velionis medicinos studijas Vytauto Didžiojo universitete baigė 1935 m., dirbo asistentu universiteto chirurginėje klinikoje iki 1942 m., vėliau — Alytaus apskrities ligoninės chirurginio skyriaus vedėju. Pasitraukęs Vokietijos 1944 m., dirbo chirurgu Schwarzwaldo ir Braunschweigo ligoninėse. Iš pokarinės Vokietijos atvyko Kanadon 1948 m. Išlaikęs valstybinius egzaminus ir gavęs gydytojo teises, medicinos praktika vertėsi Vakarų Kanadoje, dirbo chirurgu Montrealyje ir Sudburyje. Į Havajus išvyko 1981 m., išėjęs pensijon. Havajuose gyveno jo dukra Rūta, dirbanti klinikine psichologe Honolulu. Sūnus Vytautas yra radiologas Kentucky valstijoje. Šią vasarą dr. J. Šamogas su žmona atostogavo Kanadoje ir rudenį vėl grįžo į Havajus. Rugsėjo 24 d. dantų gydytojo laukiamajame jį ištiko kraujo išsiliejimas smegenyse. Mirė neatgavęs sąmonės ligoninėje. Palaidotas Havajų memorialinio parko kapinėse iš Šv. Antano parapijos bažnyčios Kailuho miestelyje. Havajų lietuvių klubo vardu su velioniu atsisveikino E. Bradūnaitė-Aglinskienė, visų lietuvių gydytojų ir korporacijos "Fraternitas Lituanica" vardu — dr. K. Aglinskis.

Australija
Tradicinį pavasario balių spalio 1 d. Adelaidės lietuvių katalikų centro salėje surengė lietuvių katalikų moterų draugija, sutraukusi apie 150 linksmi nusiteikusių dalyvių. Loterijai ir geriausiai orchidėjų valsa šokusios poros rinkimui vadovavo Zina Vencienė. Premiją laimėjusia pora tapo Sigis ir Aukšė Visockiai.
Dr. Algirdas Statkevičius, laisvę atgavęs sovietų psichiatrinį ligoninių kalyns, Lietuvos laisvės lygos atstovas užsienyje, gruodžio 19 d. atvyks Adelaidėn ir dalyvaus Australijos lietuvių dienose. Lešų telkimu jo kelionės išlaidoms padengti rūpinasi ALB Melburno apylinkės sudarytas specialus komitetas: pirm.

A. Žilinskas, ižd. G. Kaladienė, nariai — V. Šalkūnas, jn., N. Žvirzdinaite-Šalkūnienė, J. ir P. Mičiuliai.

Australijos lietuvių katalikų federacijos valdybos posėdis 1988 m. lapkričio 7 d. Melburno priemiestyje Kensingtone įvyko be ligišiolinio pirm. Vinco Žemaičio, dėl ligos pasitraukusio iš valdybos. Jį pakeitė kun. dr. Pranas Daukny. Posėdyje aptartas artėjančiose Australijos lietuvių dienose gruodžio 28 d. Adelaidėje įvyksiantis XIX-sis Australijos lietuvių katalikų federacijos suvažiavimas. Posėdyje dalyvavo ir architektas Kazimieras Mieldažys, kuris nuo 1989 m. pradžios iš kun. dr. P. Dauknio perims savaitraščio "Tėviškes aidai" redagavimą. Federacijos suvažiavime lietuvių katalikų centre Adelaidėje paskaitą skaitys prel. P. Butkus, įvyks valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai, bus aptarti "Tėviškes aidų" reikalai.

Britanija

Nottingham veikia kultūrinė ONE organizacija, jungianti lietuvius, latvius, estus, ukrainiečius ir lenkus. ONE reikią pirmąsias anglišką pavadinimo trijų žodžių raidės (Oppressed Nations of Europe). Mums suprantamesnis būtų Pavergtųjų Europos tautų pavadinimas, turintis tą pačią reikšmę. ONE organizacijai vadovauja Nottinghamo universiteto prof. D. Reganas. Siemietiniam koncertui dėl finansinių priežasčių teko atsisakyti didžiulės Nottinghamo koncertų salės. Buvo nutarta surengti du koncertus mažesnėse salėse. Pirmasis įvyko spalio 30 d. Ukrainiečių klube. Koncertan išjungė tik trys ONE organizacijai priklausantys tautybės — lietuvių, latvių ir ukrainiečių. Koncertą pradėjo Ukrainos krikšto tūkstantmetį švenčiantis vyrų choras. Latviams atstovavo tautinių šokių grupė, lietuviams — V. Gasperienės vadovaujamas "Gintaro" choras ir tautinių šokių ansamblis "Lietuva". Choristų eilėse buvo Nottinghamo skyriaus pirm. K. Bivainis. Kai choras po pertraukos vėl grįžo scenon, jis suklupo, ištiktas staigaus širdies priepuolio, ir mirė. ONE organizacijos vadovas prof. D. Reganas, pareiškęs užuojautą lietuviams, paprašė tęsti koncertą, kurio programa baigta netikėtos mirties sukrėstoje nuotaikoje. "Gintaro" choras velionies atminimą pagerbė daina "Lietuviais esame mes gimę".

Vokietija

Tradicinę rudens šventę Vasario 16 gimnazijos skautų "Aušros" tuntas turėjo 1988 m. spalio 2 d. Ankstų rytą, išsiriškiavus vietoms skautams, buvo išskelta Lietuvos vėliava. Tada visi nužygiavo į Hiutenfeldo katalikų bažnytelę, kur Mišias atnašavo skautų patarnaujamas kun. Jonas Dėdinas, giedojų skautės. Pamaldose uniformotas dalyvavo buvęs Vokietijos rajono vadas, "Aušros" tuntininkas s. Antanas Veršelis. Papietavus 20 skautų ir skaučių laukė iškyla į gamtą, vadovaujama Jūratės draugovės draugininkės Vilijos Bijūnaitės ir Vytauto Didžiojo draugovės draugininko Alain Gromošauskos. Pirmuosius du kilometrų skautai ir skautės turėjo nueiti susikibę rankomis, su kaklaraiščiais užrištomis akimis. Tai buvo orientacijos pamoka. Išvykos dalyviams reikėjo susigaudyti, kur juos akuls nuvedė vadovai. Toliau buvo žygiuojama, sekant ženklus ant medžių ir paslėptus laiškus. Pagaliau kiekvienas išvykos dalyvis gavo po maišą su įvairiais daiktais ir, jais pasinaudodamas, turėjo pasirosti vaidinimui prie laužo. Vakare visi grįžo gimnazijon ir po vakarienės susirinko prie skautiško laužo Romovos parke. Čia buvo pakartotas išvykoje paruoštas vaidinimas, skambėjo skautiškos dainos.

Lenkija

Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos Slupsko skyriui vadovauja 1987 m. rugsėjo mėnesį išrinkta valdyba: pirm. Joana Jurevicienė, jos pavaduotoja Gražina Kalvinskaitė, sekr. Antanas Suraučius ir ižd. Stasys Boveris. 1987 m. rugsėjo 20 d. pirmąsias lietuviškas Mišias Slupsko lietuviams koncelebravo kun. Alfonsas Jurkevičius iš Vroclavo ir kun. Antanas Burba iš Gdanskio. Gruodžio mėnesį slupskiečiai paminėjo Maironio 125-tąsias gimimo metines. Minėjimui buvo panaudotos ir garsinės juostelės įrašytos centrinės iškilmės Lietuvoje.

AUDRA Travel CORPORATION

REMKIME LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDĮ!

Lietuvių viltys, sunkiais tylos ir skausmo laikais baimės ir nepasitikėjimo tramdytos, pagaliau išsiliejo kaip nesuvaldomai veržlus, apsisvalymo nuo slogios praeities ir tikėjimo Lietuvos ateitimi srautas, pasivadinęs **LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDŽIU**. Išsaugoti ateinančiom kartom Lietuvą, jos istoriją, kultūrą, kalbą bei gamtą — yra kiekvieno lietuivio pareiga.

Kiekvienas iš Jūsų galite palaikyti lietuvių viltis paremdami.

PERSITVARKYMO—ATGIMIMO SAJŪDĮ.

Nuo š.m. lapkričio 1 dienos visiems išeivijos lietuviams nuo mokesčio, kurį Jūs paprastai mokate už bet kokio pobūdžio kelionę **AUDRA travel** kelionių biure, 2.5% bus skiriama **LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDŽIUI REMTI**.

1989 m. pabaigoje, atskaitiniamos keliautojų susitikime, pinigai kartu su rėmėjų sąrašu bus įteikti *Lietuvos sąjūdžio atstovams*.

Tad, LIETUVIAI, užsakydami keliones lietuviškame AUDRA travel kelionių biure, remsite LIETUVOS PERSITVARKYMO SAJŪDĮ.

Skambinkite: tel. (416) 769-2500, TELEX: 06-967812 FAX: (416) 763-6279

Rašykite: 2100 Bloor St.W., Toronto, Ontario M6S 1M7 Darbo valandos: nuo pirmadienio iki trečiadienio 9.30 — 19.00 ketvirtadienį, penktadienį, 9.30 — 21.00, šeštadienį 11.00 — 17.00 Registracijos numeriai: 2559030 ir 2475066

AUKŠTOSE PAREIGOSE. Londoniečiai su džiaugsmu sutiko žinią, kad į mažąją jų apylinkę atsikelia veikielė Rasos (Lukoševičiūtės) ir Pauliaus Kurų šeima. Neapsiriktą. Prieš metus jie čia atvyko ir tuoj pat stipriai įsijungė į lietuvišką veiklą. Paulius sutiko būti apylinkės pirmininku ir veikla tuoj pagyvėjo. Buvo ruošiami renginiai. Iš jų ypač išsiskiria daugiausia P. Kuro ir E. Iškausko pastangomis surengtas ir kanadietiš informacijos tinkle plačiai nuskambėjęs protestas prieš suvaržymus Lietuvoje. Jiems, žinoma, talkino ir kiti tautiečiai bei Kurų šeima. Tas protestas buvo vykdomas ne tik vigilija prie Šv. Petro bazilikos labai šaltą vasario naktį, bet taip pat ir bado streiku. P. Kuro pastangomis apylinkė yra nuolat informuojama tiek jo paties, tiek ir krašto valdybos bei kitų pareigūnų apie tai, kas vyksta Lietuvoje. Tais atvejais rodomos ir labai įspūdingos vaizdajuostės apie mūsų brolių ir sesių kovą dėl laisvės savo tėvynėje. Dabar stropiai rengiamasi Kanados Lietuvių dienoms, kurios Londone įvyks Viktorijos ilgąjį savaitgalį, gegužės 20 ir 21 d.d.

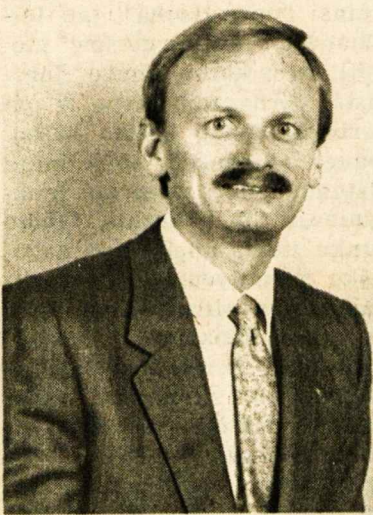
Ypač pastebėtiną Pauliaus kilimas savo profesijoje. P. Kuras baigęs biochemiją Guelpho universitete, studijavo farmaciją Toronto universitete. Jį baigęs pradėjo dirbti žinioje „Big V“ vaistinių bendrovėje, kuri neprik-

lausomų vaistinių buvo suorganizuota 1962 metais, norint apsaugoti nuo gausėjančių su nuolaida parduodančių vaistinių konkurencijos. Per 26 metus ši bendrovė išaugo ligi 103 vaistinių. Į ją kasmet savanoriškai įsijungia nuo 8 ligi 10 kitų vaistinių. Ši bendrovė yra mėgiama ypač dėl to, kad ji nesutinka įsijungti į didžiulias korporacijas ir kad ji remiasi savu kapitalu, sudarytu iš vaistinių ir ilgametį tarnautojų akcijų. Yra grynai privati ir savaranki bendrovė. Pirkėjų ji ypač yra mėgiama todėl, kad veltui atveža užsakytas prekes. Tam uždaviniui atlikti bendrovė turi 150 automobilių. Vien Kuro rajone yra 45. Paulius labai pasižymėjo gerai suorganizuodamas Guelpho esančių vaistinių rajoną. Už tai gavo didelį paaugštinimą tarnyboje. Jam buvo patikėtos direktoriaus pareigos didžiausioje bendrovės rajone, kuris apima Londoną ir jo apylinkes. Pagrindiniame Londono dienraštyje „The London Free Press“, buvo idėta jo nuotrauka ir pažymėtos pareigos. Jam perėmus tas pareigas dar 5 vaistinės prisijungė prie jo rajono. Dabar jis yra vyriausias viršininkas Londono rajono, apimančio 32 vaistines, t.y. arti trečdalis visos bendrovės, kurią sudaro 4 rajonai. Už jį vyresni yra tik du asmenys: bendrovės prezidentas ir viceprezidentas. Nedaug kam pasiseka taip aukštai iškilti per trumpą, 9 metų tarnybos laiką. Stebėtina, kad visur (tiek lietuviškoje veikloje, tiek ir tarnyboje) jis sėkmingai atlikti. Jam padeda ir tai, kad savo automobiliu jis turi bevielį telefoną ir daug ką gali atlikti vykdamas iš vienos vaistinės į kitą. Jis yra vienas aukščiausiai savo profesijoje iškilusių lietuvių šioje apylinkėje.

Linkime mielajam mūsų apylinkės pirmininkui ir toliau siekti aukštumų. D. E.

RASA ir PAULIUS KURAI susilaukė naujo sūnelio Dariaus Petro. Naujagimio džiaugiasi tėvai ir seneliai.

KL B LONDONO APYLINKĖS valdybos ruošia Kaledų eglutę įvyks gruodžio 11, sekmadienį tuoj po pamaldų Šiluvos parapijos salėje. (Ne gruodžio 18 d., kaip buvo skelbta anksčiau).

PAULIUS KURAS,
KL B Londono apylinkės valdybos pirmininkas

St. Catharines, Ont.

LIETUVOS KARIUOMENĖS minėjimas įvyko lapkričio 20 d. Pamaldose už žuvusius dėl laisvės ir nepriklausomybės kovotojus dalyvavo tautiečiai, gyveną vietoje bei apylinkėse. Per iškilmingas Mišias labai gražų pamokslą pasakė klebonas kun. K. Butkus; \$20 – L. Kulnys; \$15 – V. Juška, J. Bataitis; \$10 – J. Paulaitis, A. Rukšys, D. Nickus, K. Ramonas, Kęst. Poderis, A. Zlatkus; \$5 – V. Bružas, J. Petrėnas, J. Staškus, V. Davėikas, A. Barkauskas, J. Valiukas, J. Pranskus, J. Šleinius, J. Stankus, L. Baltutis.

Aukos perduotos KL B krašto valdybai Toronte. Aukotams lietuviškas aciu.

MIESTO BURMISTRAS J. McCaffery perrinktas didele balsų dauguma. Seniau buvęs burmistras Roy Adams išrinktas Regiono patarėjo pareigoms. Abu šie žymūs kanadiečiai yra dideli lietuvių draugai, daug kartų viešai pasisakę už visišką Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atgavimą. Ta pačia proga tenka pažy-

mėti, kad R. Zelznak, vadęs lietuvių Thoroldo miesto aldermenas, šiomet neturėjo laimės būti išrinktu to miesto burmistru. Kita lietuvių yra išteikėjusi už Port Erie burmistru.

KLARA STANKUVIENE perėmė mūsų bibliotekos tvarkymą iš Antano Gverzdžio. Pastarasis knygynų rūpinosi daug metų. Klara neperseniausiai yra atvykusi iš Lietuvos. Jos įsijungimas į mūsų Bendruomenės veiklą gali būti pavyzdys visiems. Kor.

Sudbury, Ontario

KL B KRAŠTO VALDYBOS veiklai remti aukoję: \$100 – P. Petrėnas, P. Venskus, V. Lumbis; \$20 – L. Kulnys; \$15 – V. Juška, J. Bataitis; \$10 – J. Paulaitis, A. Rukšys, D. Nickus, K. Ramonas, Kęst. Poderis, A. Zlatkus; \$5 – V. Bružas, J. Petrėnas, J. Staškus, V. Davėikas, A. Barkauskas, J. Valiukas, J. Pranskus, J. Šleinius, J. Stankus, L. Baltutis.

Aukos perduotos KL B krašto valdybai Toronte. Aukotams lietuviškas aciu.

KL B Sudburio
apylinkės valdyba

Wasaga Beach, Ont.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju Wasagos Gerjo Ganytojo misijos moterų būreliui už gražų bendradarbiavimą bei dovaną. N. Bridickienė

Hamiltono trijulė – KAZYS ŽILVYTIS, PETRAS ŠIDLAUSKAS ir JONAS STANKUS, nuvykę į Ontario šiaurės miškus, nušovę 350 svarų mešką

Naujoji Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba. Iš kairės sėdi: vicepirm. kultūros reikalams IRENA LUKOŠEVIČIENĖ, pirm. dr. VYTAUTAS BIELIAUSKAS, vicepirm. spaudos reikalams GABIJA PETRAUSKIENĖ. Antroje eilėje: išd. HORACIJUS ŽIBAS, vicepirm. ryšiams su kitataučiais ALGIMANTAS GURECKAS, vicepirm. visuomeniniams reikalams dr. VYTAUTAS DAMBRAVA, vicepirm. finansų reikalams EUGENIJUS ČUPLINSKAS, vicepirm. informacijos reikalams kitataučių spaudoje ALGIS JUZUKONIS

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos rūpesčiai

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybos pirm. dr. Vyt. Bieliauskui, neseniai sugrįžusiam iš Sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo Lietuvoje, lapkričio 11-14 d.d. vykusioje PLB valdybos posėdyje Toronto, Kanadoje, vyravo ryšių su Lietuva ir dabartinės padėties klausimai.

PLB valdybos pirmininkas užmezgė asmeninius ryšius su Lietuvos laisvės lygos ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio vadovaujančiais asmenimis ir pasidalino bendrais rūpesčiais bei siekiais. Jie įspėjo lietuvių visuomenę, kad sąjūdžio žmonėms nebūtų siunčiami ar įduodami doleriai, nes jie atsidurtų asmeniniame pavojuje. Dr. Vyt. Bieliauskas taip pat susitikio su naujuoju Lietuvos kardinolu Vincentu Sladkevičium. Su juo taip pat buvo aptarti bendri rūpesčiai.

Valdyba nutarė kreiptis į kraštų Lietuvių Bendruomenes, prašydamas atkreipti dėmesį ir padėti apsigyventi naujiems ateiviams iš Lietuvos. Pirm. Vyt. Bieliauskas savo sveikimo žodyje Sąjūdžio suvažiavime Vilniuje kalbėjo, kad tarp brolių ir sesių Lietuvoje ir išeivijoje, būtų mažiau įtarinėjimų ir daugiau pasitikėjimo vieni kitais. Ypač svarbu išeivijos lietuviams priimti, globoti bei pagelbėti įsikurti naujai atvykusiems. Reikia taip pat atvykusius įjungti į lietuvių mokyklą, į kalbos dėstymą ir panašius darbus.

Pirmininkas apie savo kelionę, pranešimus jau yra padaręs Chicagoje, Toronte, Klivlande. Numatyti pranešimai taip pat Detroito ir Australijos lietuvių kolonijose, kai jis ten lankysis Australijos lietuvių dienose ir PLS žaidynėse.

Kiti reikalai

— PLB valdyba nutarė siųsti savo aplinkraščius VLiko tarybai bei valdybai. Taip pat nutarta siųstyti susitikti VLiko ir PLB delegatams naujų metų pradžioje ir aptarti bendrus reikalus bei santykius; bandyti sušaukti veiksmų konferenciją.

— 1989 metus skelbiame „VAR-PO“ metais.

— Mirus kun. Liubiniui, PLB atstovui Vasario 16 gimnazijos kuratorijoje, PLB valdyba paskyrė savo atstovų trijų metų kadencijai dabartinį V. Vokietijos LB pirmininką p. Sabą.

— PLB valdyba kooptavo buvusios valdybos narę Mildą Lenkauskienę iš Klivlando, Ohio, švietimo reikalams.

— Ryšininku su ŠALFAS pasiskirtas Alvydas Saplys, PLJS pirmininkas.

— PLB valdyba patvirtino įvairių sričių vicepirmininkų pateiktus vienerių metų veiklai biudžetus. PLB valdybos metinis biudžetas yra \$63,000 (JAV pinigais). PLB fondas JAV gruodžio mėnesį praveda vajų PLB veiklai lėšoms sukelti.

— Kanados LB valdyba parėmė PLB valdybą, įteikdama \$4,500 (kanadiškais) savo solidarumo įnašą.

— PLJ sąjunga rūpinosi Australijos „Svajonių aidų“ kelionėmis aplink pasaulį, kurių pasekmėje įvairiose kolonijose išjudino lietuvių jaunimą.

— PLJS 1989 m. pavasarį šaukia jaunimo konferenciją Vakarų Vokietijoje.

— 1990 m. vasarą PLJS ruošia baltiečių roko festivalį Toronte ar Michigane. Roko grupės kviečiamos registruotis pas Dainą Kalandraitę, PLJS valdybos narę Toronte.

— Netrukus Irena Lukoševičienė, vicepirm. kultūriniam reikalams, išsiuntinė kraštams anketą, kurios pagalba ištirs kraštų jėgas bei pageidavimus kultūrinėje srityje.

— Į PLB kultūrinės srities ko-

misiją kol kas įeina Aldona Lingeraitienė iš Bostono (jaunų seimų reikalams), Gražina Ignaitytė ir Ramūnė Jonaitienė iš Toronto bei visų kraštų valdybų nariai kultūriniam reikalams.

— Dr. Vyt. Dambra ruošia kraštams medžiagą, susietą su Molotovo-Ribbentropo paktu.

— A. Gureckas ruošia PLB ryšininkams su kitataučiais veiklos gaires. Bandomi kontaktai per „BATUN“ Jungtinės Tautos.

Telefoniniame pasikalbėjime A. Tučkus pranešė dr. Vyt. Bieliauskui, kad LLL taryba Lietuvoje patvirtino lygos atstovais Kalifornijoje Romą Giedrą ir Vladą Šakalį.

Tauta žygiuoja viena...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jaus rytą Gedimino aikštėn vėl susirinko šimtąkstantinė minia ir laikomos Mišios, kurioms vadovauja pats kardinolas. Tai buvo visų ėjimas viena kryptimi.

Pasak Nekrošiaus, „paskui persitvarkymo sąjūdžio suvažiavime buvo remiamasi kardinolo pamokslu Gedimino aikštėje, kur jis pasakė, jog mes einam, tie žingsniai negali neįjautinti, jei mes jaučiam savo vertę, savo misiją — tai reikia eiti kryptingai, iš lėto, kad neižeistų kitų žmonių. Kai Brazauskas savo kalboje citavo kardinolą, buvo kažkas tai naujo, kad valstybės aukštas pareigūnas remiasi kardinolu. Tai buvo valdžios ir inteligentijos pajutimas, kad kartu galim daug ką padaryti...“, pasakojio partietis poetas, vienoje vietoje užsiminęs, kad ir jis dalyvavo Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio steigiamajame suvažiavime.

Šapokos istorija

Gal tiksliausiai valstybinių leidyklių komiteto pirmininkas galėjo pasisakyti apie Lietuvos leidyklių dabartinius uždavinius. Jis sakė, kad dabar leidyklose atsirado begalės (pažodžiui — dešimtys, šimtai)

Baigusi žemišką kelionę, teilsisi amžinoje šviesoje

A+ A

ANNAI KAMINSKIENEI

mirus,

liūdinčią dukrą GERDĄ KAMINSKAITĘ-TARVYDIENĘ, sūnų ALBERTĄ KAMINSKĄ ir jų šeimas bei visus artimuosius, giliai užjaučiame ir kartu liūdime —

„Rambyno“ ir „Šatrijos“ tuntai,
Skautininkų-kių ramovė

A+ A

VINCUI VASILIAUSKUI

mirus,

jo dukrą JOANĄ ZENKEVIČIENĘ, sūnus — EDMUNDĄ ir VYTAUTĄ bei jų šeimas, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Elena ir Rudis Vilembrektai
Viktorija ir Viktoras Staškūnai
Elena ir Pranas Ališauskai

Britanijos lietuviai

Padėjo savo tautiečiams

Po ilgos sunkios ligos 1988 metų lapkričio 8 d. amžinai sustojo Jono Pumerio širdis. Laidotuvių Mišios įvyko Acton mieste, Liurdo Marijos šventovėje. Vėlionio karstas prie šventovės buvo sutiktas su kariška tradicija, kareiviui grojant „Paskutinis postas“. Mišios buvo atnaušiamos anglų kalba, nes labai daug dalyvavo angliškosios visuomenės. Dalyvavo ir Londono lietuvių parapijos klebonas kun. dr. Jonas Sakevičius, MIC.

Šventovėje vėlionies duktė J. Pumerytė-Woolcombe kalbėjo apie savo tėvo gyvenimą. J. Pumeris gimė Skotijoje 1907 m. Užaugo ir išsimokslino nepriklausomoje Lietuvoje, ten tarnavo ir Lietuvos kariuomenėje. Kaip britų pilietis 1937 m. atvyko D. Britanijos sostinė Londoną. Čia vėlionis įsijungė į garsų karališką pulką „Coldstream Guards“. Būdamas muzikalus, pateko į to pulko dūdų orkestrą, kuriame ištarnavo net 22 metus. Buvo apdovanotas net 5 karšiais medaliais.

Išėjęs iš kariškos tarnybos, vėlionis tapo geriausiu „horologistu“ — laikrodžių mechaniku. Jo patarnavimais pasinaudojo net ministeris pirm. H. MacMillan ir karališkoji šeima.

Vėlionis dirbo ir Londono lietuviškoje bendruomenėje. Daug padėjo atvykstantiems lietuviams į D. Britaniją po karo, suieškodamas jiems darbus.

Karo metu ir tuojau po karo vėlionis vadovavo Londono lietuvių parapijos chorui, kurį jis buvo gerai paruošęs. Daug davė koncertų britų kariuomenės daliniams bei šiaip publikai. Išleido dainų bei giesmių plokšteles.

Palaidotas 1988 m. lapkričio 18 d. Greenford kapinėse, Middlesex grafystėje. Liko nuliūdusi žmona Bronė, dukterys — Irena, Elena, June, Sonija ir sūnus Edmundas su šeimomis ir dešimtis vaikų.

Mielas Jonai, ilsėkis ramybėje, nes daugiau tavęs nebeatysime lietuviškuose renginiuose.

Žmogaus teisių seminaras

Edukacinis žmogaus teisių tinklas Britanijoje 1988 m. lapkričio 19 d. Kingsway-Princeton kolegijoje Londone, surengė vienos dienos žmogaus teisių seminarą — auklėjimą Britanijos mokyklose. Buvo pakviestos dalyvauti Britanijoje esančios etninės grupės. Jam vadovavo žmogaus teisių lektorė Londono universitete Margherita Rendal.

Vyko ir grupiniai seminarai, kuriems vadovavo įvairių žmogaus teisių organizacijų vadovai. Šalia seminaro buvo įvairių organizacijų parodos ir informacijos stalai su atitinkama medžiaga. Vyravo „kairiosios“ linkmės ir garsiai kalbėjo P. Amerikos, Azijos ir P. Afrikos kontinentų vardu, kad jų diktatoriai neleidžia jiems naudotis žmogaus teisėmis. Bet nė viena etninė grupė neprišiminė gorbachovinės diktatūros.

Iš etninių grupių Londone, išskyrus baltiečius, R. Europos etnines grupės nedalyvavo. Baltiečių taryba su savo paroda buvo įsikūrusi pagrindinio koridoriaus priekyje. Parodoje aiškiai atsispindėjo šių laikų įvykiai Pabaltijyje. Informacinė medžiaga neatrodė liuksusinė, bet gera, ir daug jos buvo paskleista žmonėse. Gal galėjo taryba dar labiau pasiruošti ir plačiau dalyvauti! S.K.

GEO. H. CREBER

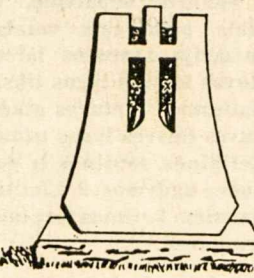
MONUMENTS INC.

208 Kingston Rd., Toronto, Ont. M4L 1S7
Raštinės tel. 691-5712
694-1013

Namų tel. 762-3502

Roman Demkiw

Išstatyta 120 paminklų pavyzdžių — didžiausias pasirinkimas Toronte paminklų, sukurtų tautiniais motyvais

Mes parūpinam savo klientams braižinius bei proporcingus pagal mastelį planus patvirtinimui. Projektai ir skulptūros atliekami geriausių mūsų meistrų.

Naudojamas geriausias Š. Amerikos ir importuotas granitas. Užsakymai priimami bronzos ir granito plokštėms, keramikos ir porceliano paveikslams, įrašams kapinėse, bronzos statuloms ir lemputėms.

Varžytinių kainos — visų projektų meistriskumas garantuotas.

V A J U S

Lietuvių kultūros muziejui

Anapilio sodyboje, Mississaugoje, jau pastatytas **Kanados Lietuvių kultūros muziejus** ir **Parodų salė**. Muziejaus paskirtis — mūsų tautiečių pergyvenimus bei atsiminimus primenantį užrašų, nuotraukų, dokumentų ir kitokių tremtį bei išeiviją nušviečiančių kūrybos ir meno rinkinių priežiūra. Ne visi jaunosios kartos nariai moka įvertinti savo tėvų palikimą. Ne visi ateityje turės ir tinkamas sąlygas tokios medžiagos priežiūrai. Šis muziejus bus ateities istorikams ir visiems savo senelių ir prosenelių praeitimi besidomintiems asmenims aiški tokios medžiagos vieta.

Pastatas kainavo \$1,097,161.87. Esame skoloje, už kurią mokame aukštus procentus ir jūsų finansinė parama yra labai reikalinga. Už aukas, nemažesnes kaip \$20.00, bus išduodami pakvitavimai atleidimui nuo pajamų mokesčio. Paaukoję \$1,000.00 ar daugiau bus įrašomi muziejaus rėmėjų lentoje, paaukoję \$5,000.00 — muziejaus mecenatų lentoje. Prašome aukas siųsti ir čekius rašyti žemiau nurodytu vardu bei adresu:

KL BENDRUOMENĖ — MUZIEJUS
1011 College Street, Toronto,
Ontario M6M 1A8, Canada

Aukos suma \$
Vardas, pavardė
Adresas
Parašas

KLB krašto tarybos suvažiavime lapkričio 12-13 d.d. Toronte simpoziumo "Dabartiniai įvykiai Lietuvoje" dalyviai. Iš kairės: žurnalistas ANTANAS ŠILEIKA, dr. VYTAUTAS BIELIAUSKAS, doc. VYTAUTAS SKUODIS ir moderatorė adv. JOANA KURAITĖ-LASIEŅĖ

Laisvės sąjūdžiai pavergtoje Lietuvoje I

Lietuvos laisvės lyga ir Lietuvos persitvarkymo sąjūdis — jų kilmė, siekiai, tarpusavio santykiai, veikla ir šalia jų veikiančios grupės

VYTAUTAS SKUODIS

Šiandieną audringų, džiugių ir kartu dėl ateities nerimą keliančių įvykių Lietuvoje fono pirmojo ryškumo žvaigždėmis šviečia Lietuvos persitvarkymo sąjūdis ir Lietuvos laisvės lyga. Abu šie reiškiniai prasidėjo 1988 m. viduryje: Sąjūdis — nuo birželio 13 dienos, Lietuvos laisvės lyga — nuo liepos 3 dienos.

Sąjūdis veikia kaip TSKP paskelbto persitvarkymo, viešumo ir demokratizacijos atgarsis Lietuvoje, kuris siekia savajame krašte tikro persitvarkymo be išimčių visose srityse, t. y. ne vien tik ekonomijoje ir krašto ūkyje.

Lietuvos laisvės lyga veikia kaip iš pogrindžio į atvirą veikimą išėjusi tautinė-patriotinė grupė, kuri, pritardama Sąjūdžio siekiams tikslams, atvirai ir principingai kelia Lietuvos atsiskyrimo nuo Sov. Sąjungos klausimą, kad galėtų atkurti laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Suprantama kodėl mūsų išeivijoje Lietuvos laisvės lyga (LLL) iš karto susilaukė didelių simpatijų ir karšto pritarnimo. Tuo tarpu Sąjūdis ir dabar dar daug kam kelia nepasitikėjimą ir net įtarimus. Yra nemažai įsitikinusių, jog Sąjūdis, kaip Michailo Gorbachiovo pradėtos persitvarkymo politikos aktyvus rėmėjas, visiems laikams atsisako Lietuvos atsiskyrimo nuo Sovietų Sąjungos, o tuo pačiu ir nuo Lietuvos nepriklausomybės bei suvereniteto atstatymo.

Net ir neseniai atvykusiam iš Lietuvos, bet pačiam nedalyvaujant šiuose judėjimuose kalbėti apie Sąjūdį ir apie LLL nelengva. Dar sunkiau tuos reiškinius suprasti ir juos teisingai vertinti tiems, kurie iš Tėvynės išvyko prieš daugelį metų. Tačiau atidžiai sekti ir objektyviai interpretuoti dabartinius įvykius Lietuvoje, jų eigą, priklausomybę, tarpusavio ryšius ir kitus dėsningumus yra būtina kiekvienam išeivijos lietuviui, kad tame bendrame mūsų tautos atgimimo judėjime susirastų ir savo vietą.

Šis mano pranešimas lies daugiausia Lietuvos laisvės lygą. Nors esu vienas iš trijų LLL atstovų užsienyje, tačiau

kalbėsiu tikrai kaip privatus, t. y. neoficialus asmuo, žvelgdamas tarytum iš šalies ir į LLL, ir į Lietuvos persitvarkymo sąjūdį. Pastarąjį liesiu tikrai tiek, kiek tai bus reikalinga išryškinti ir įvertinti Lietuvos laisvės lygą bei jos veiklą.

1

Lietuvos laisvės lyga paskelbė išeinanti iš pogrindžio savo pirmajame 1988 m. liepos 3 d. dokumente. Tačiau tai visai nereiškia, kad Lietuvos pogrindis nustojo egzistavęs. Jis įvairiomis formomis ir įvairiu intensyvumu Lietuvoje egzistuoja jau 48 metai. Jis ir toliau egzistuos tol, kol Lietuva tikrai taps laisva.

Ypatingai ryškūs Lietuvos pogrindžio veikimo etapas prasidėjo apie 1970 m. Jis savo viršūnę pasiekė 1979 m. Tada Lietuvos pogrindyje buvo išleidiama net 16 periodinių ir tęstinųjų leidinių. Latviai tais metais neturėjo nė vieno tokio leidinio, o pas estus buvo tikrai vienas ar du.

Tada, kaip ir dabar, Lietuvos pogrindyje veikė įvairios grupės. Jų veikimą tikrai maža dailimi atspindėjo pogrindžio spauda. Viena tokių grupių buvo Lietuvos laisvės lyga.

1978 m. birželio 15 d. LLL paskelbė deklaraciją, kurią išspausdino pogrindžio leidžiamas žurnalas "Aušra" nr. 12. Toje deklaracijoje buvo pareikšta:

1978 m. birželio 14-15 dienomis iniciatyvinė grupė, apsvačiusi tarptautinę ir vidaus padėtį, nusprendė: sukurti nepartinę, demokratinius principais veikiančią organizaciją Lietuvos laisvės lygą. Lietuvos laisvės lygos tikslas — Nepriklausomos Lietuvos atkūrimas. Lietuvos laisvės lygos uždaviniai: 1. Religinės, tautinės ir politinės sąmonės ugdymas; 2. Lietuvos laisvės lygos kelimas tarptautiniuose forumuose.

Lietuvos laisvės lyga neturės organizacinės struktūros. Kiekvienas Lietuvos gyventojas gali laikyti save LL Lygos nariu, jeigu jis kovoja (pagal galimybes) už LL Lygos tikslus.

Toliau šiame dokumente rašoma:

Jeigu šis moralinis ultimatumas nebūs priimtas, tai parodys, jog sovietinė vyriausybė ir toliau pritarnia Stalino-Hitlerio suokalbui. Tokie atvejai Sovietų Sąjungos vyriausybei turėtų būti paskelbtas totalinis boikotas iš visų pasaulio žmonių ir tautų pusės ("Aušra", nr. 17, 1979).

Kai kurios šio dokumento vietos dabar atrodo naiškos, tačiau pagrindininkai stovėjo prieš alternatyvą: be jokios diplomatijos ir visu griežtumu iškelti svarbią principinę problemą arba nedaryti nieko. Jie pasirinko pirmąjį atvejį.

Ypatingai didelę vertę turėjo prie šio moralinio ultimatu-

mo pridėtas Hitlerio ir Stalino suokaltbio dokumentų ir to meto sovietinės spaudos atgarsių rinkinys, paimtas iš 1979 m. pradžioje Lietuvos pogrindyje išleistos Alfonso Andriukaio knygos "Basmė be nusikaltimo", atspausdintos pogrindinio "Lietuvių archyvo" šeštame tome. Šia proga pažymėtina jog toji Alfonso Andriukaio, 1941 m. tremtinio, knyga, turinti didelę pažintinę ir išliekamąją vertę, tikrai šiais metais atkeliavo į JAV ir tebelaukia leidėjo.

Visi tie LLL pareiškimai buvo drąsus iššūkis pavergėjui ir, savaime suprantama, jai KGB (Valstybės saugumo komiteto) organuose nedelsiant buvo iškelta byla, nors kas tie LLL tautinės tarybos nariai, tada jiems dar nebuvo žinoma.

Aukščiau nurodytiems uždaviniams įgyvendinti sukuriamą aukščiausią Lietuvos Laisvės Lygos instituciją — Tautinę tarybą. Užsienyje LL Lyga atstovaus Užsienio taryba. KGB likvidavus Tautinę tarybą, arba sutrikus jos veiklai dėl kitų priežasčių, — Tautinės tarybos funkcijos pavedamos Užsienio tarybai.

LLL Užsienio tautinė taryba kreipiasi į demokratinių valstybių vyriausybes Europoje ir Amerikoje, o taip pat į Kinijos Liaudies respublikos vyriausybę dėl buvusio Tautų Sąjungos nario — Lietuvos laisvės lygos iškilimo SNO Generalinėje Asamblėjoje.

Kviečiame užsienio lietuvius sudaryti LL Lygos Užsienio tarybą ir atstovauti LL Lygą užsienyje.

Šią deklaraciją pasirašė Lietuvos laisvės lygos tautinė taryba, nenurodant jos narių pavardžių. Nebuvo nurodytas ir tarybos narių skaičius.

Praėjus lygiai vieneriems metams, taip pat birželio 15 d., Lietuvos laisvės lygos tautinė taryba paskelbė "Kreipimąsi į Lietuvoje gyvenančius rusus". Jame buvo nurodytos skriaudos, kurias iš rusų patyrė lietuviai, pradedant Lietuvos Didžiosios Kunigaikštijos prijungimu prie Rusijos imperijos XVIII a. pabaigoje ir baigiant einamuoju laiku. Toliau tame dokumente išvardijami pagrindiniai atvejai, kuriais rusų buvimas Lietuvoje yra jai žalingas. To kreipimosi pabaigoje rašoma:

Mes kviečiame visus Lietuvoje gyvenančius rusus atsisakyti mūsų krašto. Tai būtų efektyviausia priemonė apsisaugoti jiems nuo bereikalingo kraujo praliejimo. O kartu tai dalinai sustabdytų tą žalą, kurią, kaip minėjome, atneša Lietuvai rusai kolonistai. Be to, patariame jiems geriausiai išsiamoninti savo vaidmenį Lietuvoje ("Aušra", nr. 17, 1979).

Tų pačių 1979 m. rugpjūčio 3 d. LLL pogrindžio "Aušroje" paskelbė "Moralinį ultimatumą TSRS vyriausybei". Šiame didelės apimties dokumente buvo išsakytos visos lietuvių tautos nuoskaudos, patirtos dėl sovietų įvykdytos ir dabar tebesitęsiančios Lietuvos okupacijos. Tame Ultimatumė reikalaujama, kad Sovietų Sąjungos vyriausybė per keturias dienas (1979.VIII. 3-7) viešai paskelbtų Stalino-Hitlerio slapto suokaltbio visus dokumentus, pasirašytus Molotovo ir Ribbentropo ir kad viešai atsiprašytų visas tautas, kurioms padarė daug sunkiai apskaičiuojamų skriaudų.

• Supažindinkite savo draugus su "TĖVIŠKES ŽIBURIAS" — atsiųskite dar jų neskaitytą adresus. Jie gaus ketletą numerių nemokamai.

PRANEŠIMAS IŠ LENKIJOS

Lietuvių diena Slupske

Krikščioniškosios kultūros savaitėje buvo surengtos vengrų, ukrainiečių ir lietuvių dienos su atitinkamomis iškilimais, paskaitomis ir parodomis

Šis renginys vyko visą savaitę tema "Krikščionybė Vidurio ir Rytų Europoje". Tai buvo VI Krikščioniškosios kultūros savaitė — Slupskas, 1988 m. spalio 16-23.

Savaitės programoje: spalio 16 — popiežiaus Jono-Pauliaus II pontifikato dešimtmečio minėjimas, iškilmingos Mišios laikomos vysk. I. Jež, pamokslas ir konferencija tema "Slavų kilmės popiežius"; spalio 17 — buvo skirta Kijevo kunigaikštijos krikšto 1000-mečiui; paskaita tema "Vidurio-Rytų Europa, Kijevo kunigaikštijos krikštas" skaitė (mokslinis darbuotojas iš Gdanskio universiteto); spalio 18 — Lenkų diena tema "Ką padarei, Lenkija, su savo krikštu?", iškilmingos pamaldos, konferencija, dalyvaujant katalikų spaudos redaktoriams; spalio 19 buvo skirta kankininko kun. J. Popieļuškos mirties metinių paminėjimui; transparente matėsi žodžiai: "Ištikimas iki kryžiaus kančios..."; buvo pamaldos, konferencija su kun. Poninskiu — stebėtoju kun. J. Popieļuškos žudikų byloje; spalio 20 — Ukrainiečių diena, Mišios graikų katalikų apeigomis, mokslinio darbuotojo paskaita apie slavų tautų santykius ir šiuo metu Bažnyčios skatinamą Vidurio-Rytų Europos tautybių susitaikymą ir bendradarbiavimą; spalio 21 — Vengrų diena šūkiu "Šv. Stepono Bažnyčia ir tauta"; buvo Mišios vengrų kalba ir konferencija; spalio 23 (sekmadienis) — Lietuvių diena. Savaitės užbaigimui ji reikšmingai išskyrė. Dienos šūkis: "Tikejimas — tautos atrama". Buvo surengta paroda, tikybinių knygų mugė.

Lietuvių diena buvo didelė šventė ne tik vietos lietuviams, bet ir atvažiavusiems iš Gdanskio, Ščetino, Vroclavo. Pamaldose lietuvių kalba 12.30 v. Šv. Jackaus šventovėje dalyvavo lenkų tikinčiųjų visuomenė ir ukrainiečiai. Pamaldas laikė atvažiavę iš Vroclavo lietuviai kunigai: kun. kan. Alfonsas Jurkevičius ir kun. mgr. Alfredas Rūkšta. Skambėjo religinės ir tautinės lietuvių giesmės, Lietuvos himnas. Didelį įspūdį padarė gausiems maldininkams kun. A. Rūkštos pamokslas lenkų kalba, apie lietuvių katalikų vargus. Žmonės, klausę pamokslų, sluostėsi ašaras, o po pamaldų kalbėjo, kad jie daug sužinojo ir suprato. Jie yra dėkingi katali-

kiškos lietuvių tautos atsparumui, kuris prisidėjo ir prie Lenkijos tikinčiųjų tvirtumo bei vaidmens tautos ir valstybės gyvenime.

Paroda "Lietuvių liaudies ir katalikų kultūra" buvo suruošta didžiajame Šv. Jackaus šventovės prieangyje. Lankytojai labai domėjosi tikybos simboliška išreikšta lietuvių liaudies mene. Iš gausiai išstatytų leidinių žymiausias buvo Br. Kvikiolo 6 tomų "Lietuvos bažnyčios". Labiau susidomėję tikybinių lietuvių gyvenimu Lenkijoje ilgiau stovinėjo prie nuotraukų ir fotografų iš liuturginių iškilimų Punske, Seinuose, Vroclave ir iš lietuvių vysk. Pauliaus Baltakio apaštališkojo vizito Lenkijoje gyvenančioms lietuvių tautoms 1987 m. Taip pat buvo vaizdų iš lietuvių iškilimų Romoje ir Lietuvoje 1987 m., kai buvo minima krikščionybės 600 metų sukaktis. Aptarnaujantiems parodą buvo daug darbo, kai lankytojų negalėjo patenkinti trumpi rodinių užrašai. Turėjo nemažai apyvartą lietuviškų tikybinių knygų mugė.

Konferencijų salėje prie šventovės įvyko pubūvis, į kurį buvo užprašyti Šv. Jackaus parapijos klebonas kun. Jonas Gieratovičius, žinomas lietuvių bičiulis ir pusiau tautietis (iš Švenčionių krašto) ir Slupsko katalikų inteligentų klubo atstovai. Slupsko LVKD (Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos) skyriaus pirmininkė J. Jurevičienė karštai padėkojo už pasidarbavimą Lietuvių dienos rengime kun. Jonui Gieratovičiui, skyriaus sekretoriui Antanui Suraučiui, abiems lietuvių kunigams iš Vroclavo, Slupsko katalikų inteligentų klubo pirmininkei Alicijai Kulaško ir Julijai Sanvaičiui iš Ščetino. Skyriaus pirmininkė ir kun. kan. A. Jurkevičius pabrėžė reikala organizuoti tokius renginius dažniau arba dalyvauti su savo indėliu didžiosios tikinčiųjų visuomenės ruošiamuose renginiuose, visur, kur gyvena lietuviai Lenkijoje. Yra laiko įsakas veikliai atstovauti tikėjimu gyvai ir kūrinybiam gyvenimui kylančiai Lietuvai.

Pažymėtina, kad tą pačią dieną, t. y. 1988 m. spalio 23 įvyko ir LVKD Slupsko skyriaus susirinkimas, kuriame buvo paminėta Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 70 metų sukaktis. J. S-tis

Ateitininkų federacijos rinkimų rezultatai

Ateitininkų federacijos rinkimų komisija, kurią sudarė Roma Čepulienė, dr. Birutė Kasperavičienė ir Marija Mikonienė, iš Klivlando, šiuo metu spalio mėn. pirmomis dienomis išsiuntė 1293 balsavimo lapelius pagal komisijai, pristatytus narių sąrašus. Iki nustatytos datos komisija gavo 551 teisėtai užpildytus balsavimo lapelius; 11 negaliojančių balsavimo lapelių ir 57 grįžo nepasiekę adresatų.

Suskaiciavus balsus, rinkimų komisija skelbia sekančius rezultatus: Juozas Polikaitis yra perrinktas į Ateitininkų federacijos vadus. Į ateitininkų tarybą pagal gautų balsų daugumą išrinkti: Arvydas Barzdukas, dr. Vytautas Vyntas, dr. Petras V. Kisielius, dr. Marius Laniauskas, Vytautas Klioriys, Jadvyga Damušienė.

FUTURE.I

REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Ne tik namai,
bet ir jūsų ateitis

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radijo žinios nesulaikomos skleidžia informacijas įvairiose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDĄ

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui:

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE,
18 NORWICH RD., STONEY CREEK, ONT. L8E 1Z6.

Kam tarnauja "Inturistas"?

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Į mano rankas netikėtai pateko "Inturisto" viešbučio svečio kortelė, ant kurios viršaus užrašyta "Inturistas LIETUVA". Nustebusi paklausiau neseniai iš kelionės į Lietuvą grįžusio asmens, ar tai tikrai lietuviško "Inturisto" kortelė. Man buvo atsakyta teigiamai. Kortelė nedidelio formato, kiek didesnė už populiarias kredito korteles, ir, iš paviršiaus žiūrint, tikrai atrodė kaip "viesbučio svečio" kortelė, kurią parodžius, viešbuty apsisotęs ir užsiregistruotas svečias gauna savo kambario raktą, grįžus iš svečių ar ekskursijos. Kortelės pagrindinė kalba yra rusų ir tikrai viena adreso eilutė kortelės vidury rašo "Vilnius 232600 str. 20". Ką reiškia "str."? Jei tai vokiškai "gatvės" sutrumpinimas, tai turėtų būti "Str."... Toliau trumpas rusiško teksto vertimas vokiškai, su didėlimis klaidomis, niekur neuždėdant "umlautų" ant tokių žodžių kaip "Schlussel" (raktas) arba "Gaste" (žodis "svečiai" daugiskaitoje turėtų atrodyti "Gäste" (arba, vietoj "umlauto", kaip priimta, dviem raidėm, kuriomis yra pakeičiami vokiečių rašybai charakteringi ženklai. Vokiečių kalba parašytas sakinytis taip pat nėra tikslus rusiško teksto vertimas ir sakinytis yra nebaigtas. Pažodžiui išvertus, tas sakinytis skambėtų taip: "Išdavimas kambario rakto tikrai pristatytas šita".

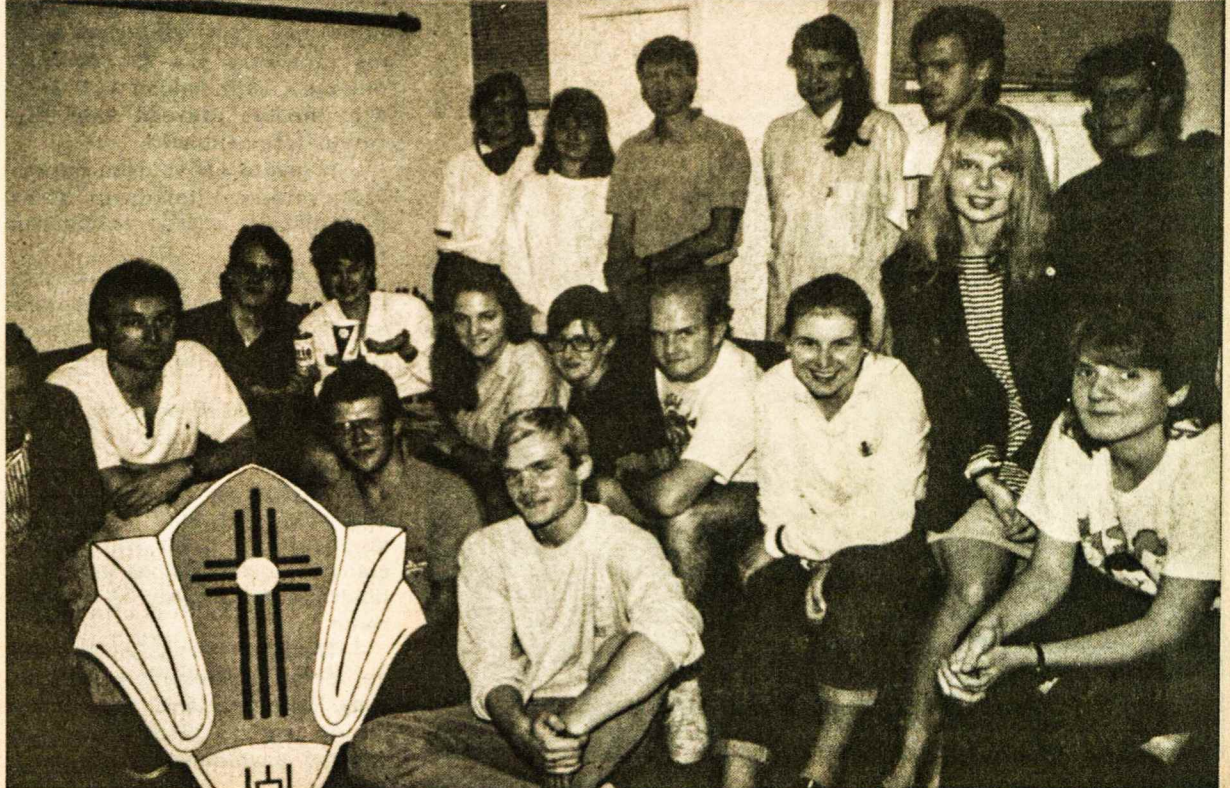
Kitoje kortelės pusėje grubus Vilniaus miesto planas su Ukmergės plentu.

Ne vien paskutiniu metu, bet per ilgus metus Inturistas "globboja" turistus, kurių į Lietuvą atvažiudavo daugiausia iš Šiaurinės Amerikos kontinento. Argi iki šiol, surinkęs milijonus vakarų kraštų valiutos, Inturistas dar nepajėgia atspausdinti tinkamų svečio kortelių, ar tik, kaip sovietijo-

je priimta, visiškai nesiskaito nei su svečiais, nei su turistais. Nežinia, kiek vokiečių lankėsi Lietuvoje, bet tokia inturisto oficiali kortelė, su klaidomis ir be lietuviško teksto, yra užgauli rusų kalbos brukimu. Iš to paties asmens patyriau, kad visos brošiūros ir programos yra tokio pat pobūdžio. Kitaip sakant, iš Šiaurinės Amerikos kontinento atvykęs turistai, kuris nemoka vokiškai, bet tik lietuviškai ir angliskai, negali pasinaudoti jo kelionei būtina informacija. Gal prasi-dėjusi "perestroika", jau leidžiant ir "Tautinę giesmę" giedoti, atras kalbų žinovų "Inturisto" tarnautojų tarpe ir pagerbs lankomo krašto kalbą. Daug paradoksų sovietinėje sistemoje, nors jie giriasi lenktyniausią su Vakaraais, tačiau sunku jiems nusikratyti savotiško primityvumo, kuris didžiosios revoliucijos metu buvo pasididžiavimo ženklas, kaip kad pirmomis sovietų okupacijos dienomis vyrai nedrįso gatvėje pasirodyti su kaklaraiščiais, o moterys — su anuo metu madingomis skrybėlaitėmis... Kai kiekvienas turistų laukiantis kraštas stengiasi jiems sudaryti patogesnes sąlygas, "Inturistas" turbūt tesirūpina lankytojų sekimu, registravimu ir informavimu apie juos atitinkamoms įstaigoms.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker
38 Hurontario Street,
Collingwood, Ont. L9Y 2L6
Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į
Angele Šalvaitytę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 445-5640,
namų tel. (705) 429-6428.

ENCHANTE Inc.
2938 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada M6P 1Y8
Tel. 769-0631 Fax 769-0586
Daugiarūšė sistema 110-220 voltų
50-60 Hz
Tinka Lietuvai ir kitiems Europos kraštams
*Video *Namų apyvokos reikmenys (šaldytuvai ir kt.)
*Televizijos *Stereo
Išpakavimo patarnavimas | visus pasaulio kraštus

Toronto studentai ateitininkai viename savo susirinkime

Nuotr. L. Daukšos

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal
susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus
ir vakarais

A+A
VINCUI VASILIAUSKUI
mirus,
jo dukrą JOANĄ ZENKEVIČIENĘ su šeima,
gimines bei artimuosius nuoširdžiai
užjaučiame —
E. Čepienė J. I. Nacevičiai
J. Valiukienė J. M. Zubrickai

Šeštasis mokslo ir kūrybos simpoziumas

J. ŽYGAS

Simpoziumas rengiamas 1989 m. lapkričio mėn. 22-26 dienomis Čikagoje. Šiame simpoziume dalyvaus ne tik JAV, bet viso pasaulio lietuvių mokslinis elitai. Praėjusiame simpoziume su paskaitomis ir pranešimais dalyvavo 206 prelegantai. Rengėjai tikisi, kad ateinantis simpoziumas turės dar didesnę pasisekimą. Tikimasi dalyvių ne tik iš laisvojo pasaulio, bet ir iš okupuotos Lietuvos ir Lenkijos. Su Vilniaus universitetu ryšiai jau yra užmegzti.

Yra sudaryta simpoziumo taryba, mokslinių programų ir organizaciniai komitetai. Simpoziumo tarybą sudaro: Albertas Kerelis, pirmininkas, dr. Kazys Ambrozaitis, Dalia Kučėnienė, dr. Jonas Valaitis, dr. Aušrelė Liulevičienė, Bronius Sudelis, kun. Juozas Vaišys, SJ, ir Grožvydas Lauskas.

Mokslinės programos komitetą sudaro: prof. Rimas Vaičaitis, pirm., dr. Stasys Bačkaitis — griežtieji mokslai, technologija ir architektūra, dr. Arvydas Vanagūnas — medicina ir odontologija, Povilas Kilius — teisė ir komerciniai mokslai, prof. Dalia Katičiūtė-Boydston — humanitariniai ir socialiniai mokslai, ir Petras Petrutis, visuomenei gerai žinomas "Margučio" radijo vadovas, — menas ir muzika.

Yra sudarytas ir organizacinis komitetas: Leonas Maskaliūnas — pirm., Pranutė Domanskienė — vicepirm., Antanas Rauchas — vicepirm., Daina Skuodytė — sekretorė, Liudas Šlenys — išdininkas, Ramojus Vaitys — simpoziumo leidinio redaktorius, Juozas Žygas — spauda ir informacija, Birutė Zalatorienė — viešbučiai ir transportacija, Birutė Jasaitienė — lėšų telkimas, Povilas Zumbakis — teisinis patarėjas. Renginiai ir parodos: Irena Kerelienė, Matilda Marcinkienė, Nijolė Maskaliūnienė, Zenonas Mereckis, Ada Sutkuvienė, Dalia Šlenienė, Aldona Vaitienė, Rimas Žemaitaitis.

Mokslo ir kūrybos simpoziumas yra didelis kultūrinis įvykis išeivijos lietuvių gyvenime. Mes, lietuviai, nebesame skerdyklų ir kasyklų darbininkai. Mūsų vidurinioji ir jaunesnioji karta yra išėjusi į intelektualines ir finansines plotmes. Dabar gal sunkiau bus rasti lietuvių liejyklose, bet juos rasime žymiųjų universitetų ir didžiųjų verslo bendrovių vadovaujančiose vietose. Tad mūsų visuomenė turės progą jų didelį sambūrį pamatyti ir jais pasidžiaugti. Tai yra nuopelnas ir mūsų vyresniosios kartos, kuri dar lagerinėse sąlygose tarp griuvėsių, steigė mokyklas ir rengė vadovėlius. Su ryšuliais atvykę į šį kontinentą dirbo juodažiusius darbus ir nesitenkino vien duonos

kašniu, bet vėl steigė mokyklas ir savaitgalius auchojo lietuviškam švietimui. Tad Mokslo ir kūrybos simpoziumas tebūna ir jų pastangų įvertinimas.

Atrodo kad simpoziumas dar už kalnų, bet parengiamieji darbai jau vyksta ir reikia paskubėti. Yra jau vedama dalyvių registracija. Norintieji simpoziume dalyvauti turi jam rengtis ir laiku užsiregistruoti. Bus leidžiamas simpoziumo leidinys, kuriam medžiaga jau renkama. Labai svarbu tą medžiagą iki gegužės mėnesio pristatyti, nes reikia bent penketo mėnesių leidinio suredagavimui ir išspausdinimui. Simpoziumo leidinys yra išliekančios vertės dokumentas, tai yra mūsų intelektualinis veidrodys. Nėra abejonės, kad ateityje rašantieji išeivijos istoriją negalės be jo apsieiti. Žinoma, jeigu ji nebus rašoma tokių, kurie redagavo paskutinąją sovietinės Lietuvos enciklopedijos laidą. Jie išeivijos kultūrinės veiklos beveik nepastebėjo. Tačiau, rimti mokslininkai ir okupuotoje Lietuvoje mūsų veiklą stebi. Kad neliktume nuošalyje, reikia laiku užsiregistruoti ir informacinę medžiagą prisiųsti.

Šeštajam mokslo ir kūrybos simpoziumui paskaitų informaciją prašome siųsti šiais adresais: Dr. Stasys Bačkaitis, 933 Leigh Mill Rd., Great Falls, VA 22066, USA (griežtieji mokslai, technologija ir architektūra); prof. Dalia Katičiūtė-Boydston, 7014 S. Campbell, Chicago, Ill. 60629, USA (humanitariniai ir socialiniai mokslai); Petras Petrutis, "Margutis", 2615 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629, USA (menas ir muzika); Povilas Kilius, 12507 S. McWickers Ave., Palos Heights, Ill. 60463, USA (komerciniai ir teisinių mokslai); dr. Arvydas Vanagūnas, 237 S. Grove Dr., Oak Park, Ill. 60307, USA (medicina ir odontologija).

Bendrais simpoziumo informacijos reikalais, galima kreiptis sekančiais adresais: Prof. Rimas Vaičaitis, mokslinės programos pirm., 14 Mallard Dr., West Nyack, N.Y. 10994, USA; Leonas Maskaliūnas, organizacinio komiteto pirm., 6 Brook Lane, Palos Park, Ill. 60464, USA.

Atsiųsta paminėti

TĖVYNĖN Venezuelos Lietuvių Bendruomenės žiniaraštis Nr. 16. Atsakingasis redaktorius: dr. Vytautas A. Dambra. Redakcinis kolektyvas: Vincas Baronas, Vytautas A. Dambra, Bronė Škudinskaitė de Sanctis ir Antanas Sulcas.

TECHNIKOS ŽODIS 1988 Nr. 3. Pasaulio ir Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų — PLIAS ALIAS organas. Leidžia ALIAS Čikagos skyrius. Išeina kas trys mėnesiai. Vyriausias redaktorius: V. Jautokas. Metinė prenumerata — 10 JAV dol.

Latvijos 70 metų nepriklausomybės minėjime lapkričio 20 d. Toronto universiteto "Convocation Hall" patalpose meninės programos atlikėjai ir šventės dalyviai

Prano Mašiotas 125 metų gimimo sukaktis

Daugelį dešimtmečių savo kūryba jis traukė jaunąjį skaitytoją

IGNAS MEDZIUKAS

19-tojo amžiaus antrojojo pusės daugelis Sūduvos ūkininkų stengėsi savo sūnus leisti į mokslus, dažniausiai tikėdamiesi matyti juos kunigais. Dailis jų, pasimokę Marijampolės gimnazijoje, vyko į Seinus, įstodami į ten veikusią kunigų seminariją. Kitus traukė griežtųjų mokslų sritis — medicina, matematika, fizika. Tokie, baigę gimnaziją, vyko studijuoti į Maskvą ar Varšuvą.

Vidutiniai, bet tvarkingi ir susipratę ūkininkai Mašiotai, Pustelninkų kaimo, Bublių valsč., Šakių apskr., išleido į mokslus du sūnus: Praną, gimusį 1863 m. gruodžio 19, ir Joną gim. 1874 m. birželio 24. Kai buvau gimnazijos žemesnės klasės, Pranas Mašiotas, kaip švietimo ministerijos atstovas, lankėsi mūsų gimnazijoje. Vėliau jau studijuodamas Kaune, dažnai sutikdavau gatvėje, kai jis jau buvo išėjęs į pensiją. Joną Mašiota pažinojau studijuodamas V. D. universitete, kur jis docento titulu dėstė buhalteriją ir techninę atskaitomybę.

Biografiniai bruožai

Pranas Mašiotas mokėsi Kudirkos Naumiesčio pradžios mokykloje. Aukštesniuosius mokslus ėjo Marijampolės gimnazijoje su Vincu Kudirka. Pranas Mašiotas už V. Kudirką buvo 5 metais jaunesnis, bet gimnaziją baigė tik dviem metais vėliau, nes V. Kudirka porą metų buvo sugaišęs kunigų seminarijoje. Gavęs baigimo atestatą, P. Mašiotas išvyko į Maskvos universitetą, kuriame studijavo matematiką. 1887 m. baigęs matematikos fizikos fakultetą, tarnavo akcizo valdininku Lomžoje, Lenkijoje. Vėliau persikėlė į Rygą. Čia buvo mokytoju vokiečių realinėje gimnazijoje. 1914 m. Rygos mergaičių gimnazijos direktorius. I D. karo metu, pasitraukęs į Rusiją, Varonežė buvo Martyno Yčo lietuvių gimnazijos direktorius. Po karo grįžęs į Lietuvą įsijungė į švietimo darbus. 1919 m. įsteigęs Vilniuje aukštesniųjų mokslo kursams, P. Mašiotas juose dėstė, buvo aukštesniųjų mokyklų departamento direktorius ir švietimo viceministras. 1923-1929 m. Vytauto Didžiojo gimnazijos direktorius Klaipėdoje. Iš čia pasitraukęs į pensiją ligi mirties, 1940 m. rugsėjo 14, gyveno Kaune.

Prano Mašiotas dukterė Marija buvo ištekėjusi už diplomato Juozo Urbšo, paskutinio nepriklausomos Lietuvos užsienio reikalų ministro. Jie abu, sovietams okupavus Lietuvą, buvo suimti ir 1940 m. liepos mėnesį išvežti į Rusijos gilumą. Tik Stalinui mirus, jiems buvo leista grįžti į Lietuvą. Marija mirė 1959 metais, o jos vyras Juozas Urbšys, 92 metų, tebėra gyvas. Jis yra parašęs savo atsiminimus "Lietuva lemtingaisiais 1939-40 metais", kuriuos išleido "Mintis" leidykla Vilniuje.

P. Mašiotas sūnus Jonas, matematikas, gyveno Čikagoje, kur mirė 1953 metais.

Šiemet sukanka 125 metai nuo P. Mašiotas gimimo. Jis prisimintinas dėl jo atliktų reikmingų darbų. P. Mašiotas reiš-

Rašytojas PRANAS MAŠIOTAS

kėsi daugelį sričių: visuomeninę veiklą, spaudoje, literatūroje, kaip vertėjas ir vadovėlių autorius.

Visuomenininkas

P. Mašiotas, dar Marijampolės gimnazijoje besimokydamas, buvo įsijungęs į slapta lietuvišką veiklą, platinio draudžiamą spaudą. Studijuodamas Maskvoje, priklausė Lietuvos studentų draugijai. Gyvendamas Rygoje, dalyvavo įvairiose lietuviškose organizacijose: dainos draugijoje "Aušra", muzikos ir dainos draugijoje "Kanklės", švietimo draugijoje "Žvaigždė". Priklausė Lietuvos mokslo draugijai Vilniuje; buvo lietuvių mokytojų sąjungos valdybos nariu Varonežė. Jis su kitais įsteigė Vilniaus laikinąjį lietuvių komitetą.

"Aušros" ir "Varpo" bendradarbis

P. Mašiotas pradėjo bendradarbiauti lietuvių spaudoje siuntinėdamas "Aušrai" korespondencijas. Jis bendradarbiavo "Varpe", "Šviesoje", "Vienybėje lietuvininkų", Vilniaus žiniose, "Viltįje", "Vaire", "Rygos garse", "Švietimo darbe", "Lietuvos mokykloje", "Gimtojo kalboj" ir kituose periodiniuose leidiniuose. Rašinėjo daugiausiai mokslo populiarizacijos, pedagogikos ir kitais aktualiais klausimais, pasirašinėdamas įvairiais slapyvardžiais.

Vadovėlių autorius

P. Mašiotas yra parengęs daugelį vadovėlių mokykloms, daugiausia iš matematikos srities. Jis parašė Aritmetikos uždavinyno I ir II dalį, išėjusį 14 laidų. Jis yra autorius daugelio vadovėlių: algebros, geometrijos, trigonometrijos; parengė logaritmų knygą ir fizikos vadovėlį. "Švietimo darbe" yra parašęs daug straipsnių matematikos dėstymo klausimais.

Vaikų literatūros autorius

Turbūt svarbiausia sritis, už kurią jam priklauso nuopelnai, yra vaikų literatūra. Priskaiciuojama, kad jis yra parašęs ar išvertęs apie 100 įvairaus turinio knygų. Bene pirmoji jo knyga "Pasikalbėjimas apie dangų ir žemę", išleista 1894 m. Amerikoje. Žymiausi jo originalūs pasakojimai: "Ir aš mažas buvau", "Gimnaziją atsiminus", "Mūs mažiausiams, mūs mieliausiems", "Dėde, pasakok".

P. Mašiotas rašė beletristinė forma mokslo populiarizacijos dalykų, skirtų jaunimui. Teisingai jis yra gavęs jaunimo literatūros tėvo vardą. Nesiekdamas meninio stiliaus, jis sugeba sklandžiai ir įtikinančiai parašyti, dažnai suasmenindamas kokį nors gamtos reiškinių, kartu patrauklia forma supažindina su gamtos reiškiniais ar geografinėmis sąvokomis. Pavyzdžiui galėtų būti pasakojimas apie vandens lašelio kelionę. Vaikams skirtoje literatūroje jis dažnai liečia aplinką ir visą pasaulį, daug dėmesio skirdamas Lietuvos senovei, pilialkainiams; aprašo knygnešų laikus ir darbus. Čia randama ir daug mokslo populiarizacijos, dažnai surišant su lietuvišką pasakų medžiagą.

Jaunimo literatūros vertėjas

Jaunimo literatūrą P. Mašiotas praturtino daugelio žymių rašytojų veikalų vertimais. Jis yra išvertęs K. Meyer-Lemgo "Kelionė į mėnulį", H. J. Lifting "Daktaro Lotilio plaukiojanti sala", D. Defoe "Robinzono gyvenimas ir nuotykių", J. Swifto "Guliverio kelionės" ir daugybę kitų, net likusių rankraščiuose. Tai buvo nepaprastai darbštumo žmogus, sugebėjęs tiek daug atlikti. Daugelis vyresniųjų ir šiandien prisimenama godžiai skaitė šias idomias jo verstas nuotykingas knygas.

Jaunimo auklėtojas

P. Mašiotas sugebėjo gyvai palaikyti vaiko ar jaunuolio dėmesį skaitomu dalyku. Jo atlikti darbai mūsų auklėjamą literatūrą labai dideli. Jie lieka liudininkais jo kilnių užmojų auklėti jaunąjį skaitytoją tauriu žmogui, perteikiant jam gamtos grožį, žmoniškumą ir kilnius idėjas. Turbūt paskutinė jo knygelė, naujai parengta ir išleista III leidimu, jam gyvam esant, buvusi "Ir aš mažas buvau", už kurią jam 1938 m. paskirta Lietuvos Raudonojo kryžiaus premija.

Nevartodamas įmantraus stiliaus, P. Mašiotas rašo jaunam skaitytojui lengvai suprantamą žodynu, patrauklia forma. Jis ilgą laiką buvo beveik vienintelis jaunimo beletristikos kūrėjas. Knygelėje "Ir aš mažas buvau", pavaizduodamas vaikišką žingeidumą, rašo: "Visų klausinėdavau, ką daro ir kam daro. Kai tuojau nepasako, už rankos patraukiau ir vėl klausiau".

Literatūros istorikas Pranas Naujokaitis apie P. Mašiotą raštas taip atsiliepia: "Jo raštų kalba graži, taisyklinga, žodynas turtingas. Tomis geromis savybėmis Pranas Mašiotas ir traukė jaunąjį skaitytoją išitus dešimtmečius. (Pranas Naujokaitis, "Lietuvių literatūros istorija" II dalis, p. 536).

Nepriklausomoje Lietuvoje Prano Mašiotas darbai buvo įvertinti. 1923 m. Lietuvos universiteto gamtos matematikos fakultetas jam suteikė garbės daktaro laipsnį. Jis buvo išrinktas lietuvių rašytojų draugijos garbės nariu. Lietuvos vyriausybė 1928 m. jį apdovanojo DLK Gedimino II laipsnio ordinu ir 1933 m. — I laipsnio.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Ohio lietuvių gydytojų draugijos XXXII-ji metinė \$1.000 kultūros premija 1988 m. spalio 23 d. paskirta jaunimo stovyklavietei Dainavoje. Sprendimas padarytas metiniame draugijos narių susirinkime Klivlande, Lietuvių namuose. Dainavos stovyklavietei skirtas čekis įteiktas dr. M. Laniauskui. Ohio lietuvių gydytojų draugija, įsteigta 1956 m. 32-ųjų gydytojų suvažiavime, savo metinės premijas yra paskyrusi mokslininkams, rašytojams, muzikams, ansambliams, mokykloms, sportininkams, visuomenininkams, spaudos darbuotojams. Draugijos narių skaičius buvo peržengęs pusimtį, bet dabar sumažėjo iki 34. Su dolerio vertės kritimu menkesnė pasidarė ir pati premija, bet ji vis dar yra vienintelė tokia nuolatinė lietuvių gydytojų premija išeivijoje.

JAV LB Filadelfijos apylinkės valdyba kiekvieną pavasarį surengdavo tradicinį vakarą, tik šiemet šis renginys dėl kitų išpareigojimų buvo atidėtas rudenį. Atidėtas vakaras į Lietuvių namus spalio 1 d. sutraukė porą šimtų tautiečių, nes programą turėjo atlikti svečiai iš Kanados — Dailios Viskontienės vadovaujamas Toronto lietuvių choras "Volungė". Koncerte skambėjo lietuvių liaudies dainos, harmonizuotos M. K. Čiurlionio, J. Zilevičiaus, A. Mikulskio, J. Kačinsko, B. Dvariono, F. Bajoro, ir originalūs kai kurių lietuvių kompozitorių kūriniai. Akompanavo pianistas Paulius Vytas. Su svečiais iš Kanados vakaro dalyvius supažindino JAV LB Filadelfijos apylinkės valdybos narys socialiniais reikalais dr. Jonas Meškauskas. Prie svečių atsikvietimo finansinė parama prisidėjo JAV lietuvių fondas.

Dail. Juozo Bagdono akvarelių paroda spalio 8-9 d.d. mažojoje Kultūros židinio salėje surengė Lietuvių moterų federacijos Niujorko klubas. Rengėjų vardu parodos atidaryme kalbėjo klubo pirm. Marija Žukauskienė. Su deimantais amžiaus sukaktį atšventusio dail. J. Bagdono gyvenimu ir kūryba supažindino Paulius Jurkus. Humoro nuspalvintą žodį apie praeitį nuplautos dienas tarė ir pats dail. J. Bagdonas, parodai sutelkęs apie 50 akvarelių, keturis koliažus ir keletą abstraktų. Akvareles jis kūrė 1946-58 m. laikotarpyje pokarinėje V. Vokietijoje ir išvykęs Kolumbijon. Tad Niujorke surengta akvarelių paroda jam iš tikrųjų buvo grįžimas į praeitį nuplautos dienas. Savo akvareles dail. J. Bagdonas buvo padalinęs į tris ciklus: pirmasis buvo skirtas Ravensburgo bei jo apylinkių peizažams, ant rasis — Kolumbijos vaizdams, o trečiąjį sudarė širdyje išsivertę Lietuvos prisiminimai. Ketvirtąją parodos dalimi tapo natūrmortai ir vėliau sukurti abstraktai. Paroda aplankė apie 30 niujorkiečių ir jų svečių, išsigijusių 15 dail. J. Bagdono kūrinių.

Dail. Vijos Tarabildienės grafikos ir tapybos darbų paroda rugsėjo 30 — spalio 9 d.d. Čikagoje surengė Jaunimo centre veikiančią M. K. Čiurlionio galeriją. Lankytojai ją prisiminė iš penkių Tarabildų parodos 1986 m. gruodžio 12-21 d.d. toje pačioje galerijoje. Tada parodon buvo įjungti penki tos garsios dailininkės šeimos atstovai: tėvas Petras, motina Domicelė, sūnūs Arūnas ir Rimtas, marta Vija, ištekėjusi už Rimto Tarabildos. Bendrinėje šeimos parodoje Vijai atstovavo keturios akvarelės. Atskirai savo parodai dabar ji buvo sutelkusi apie 50 akvarelių, knygženklų, aliejinių tapybos ir mišrios technikos darbų. Vyravo akvarelės su Lietuvos miestų, sodų ir gamtos vaizdais. Miestuose pagrindinis dėmesys tenka architektūriniais Vilniaus paminklais — katedrai, varpinė, Aušros Vartams, Šv. Onos bažnyčia, Vilniaus bokštams. Neužmirštos ir panoramos įjungtos Vilniaus verbos, simboliskai išryškintas Rūpintojėlis. Dail. Vija Tarabildienė yra gimusi Šiauliuose 1942 m., ten baigusi vidurinę mokyklą. Vilniaus dailės institutą baigė 1967 m., pasirinkusi freskos-mozaikos specialybę. Yra sukūrusi monumentaliuosius tapybos darbų Lietuvos mokykloms, vaikų ligoninėms ir darželiams.

Klaipėdos dramos teatras savo repertuarą papildė amerikiečių dramaturgo Tennessee Williams dviejų veiksmų pjesę "Gražus sekmadienis piknikui". Premjerinį spektaklį paruošė Klaipėdos medienos medžiagų įmonės liaudies teatro rež. A. Vizgirda.

Martyno Mažvydo vardą gavusi respublikinė biblioteka Vilniuje surengė idiomą parodą "Iš lietuviškos plokštelės istorijos". Ja paminėta Vilniaus plokštelėlių išrašų studijos trijų dešimtmečių veikla. Parodon taipgi buvo įjungtos ir prieškarinės užsienyje išleistos Lietuvos dainininkų plokštelės. Joms buvo skirtas specialus vakaras "Senoji lietuviška plokštelė". Muzikologas V. Venckus kalbėjo apie Lietuvos solistus, įdėnavusius operinės ir estradinės muzikos plokšteles pirmaisiais XX š. dešimtmečiais, tarpukario laikotarpiu. Vakaro dalyviai turėjo progą pasiklausyti Kipro Turausko, Veronikos Podėnaitės, Antaninos Dambrauskaitės, Jono Būteno, Antano Šabaniausko, Danieliaus Dolskio, Antano Dvariono bei kitų solistų įdainavimų iš A. Motiekos sukelto plokštelėlių rinkinio. Apie dabartines lietuviškų plokštelėlių gamybos problemas kalbėjo Vilniaus plokštelėlių išrašų studijos red. Z. Nutautaitė.

Lietuvos literatūros muziejuje Kaune atidaryta paroda "Iš lietuvių išeivijų kūrybos". Parodon yra įjungtos JAV ir kitose šalyse išleistos lietuvių rašytojų knygos, rankraščių kopijos, išeivijų laišukai į Lietuvą, nuotraukos, dokumentai. Rodinius padėjo suteikti "Tėviškės" draugija. Literatūros muziejaus direktorius Antanas Lauraitis primena, kad kūrė ir kuria ne tik gimtajame krašte, bet ir užsienyje gyvenantys lietuviai. Pasak jo, reikšmingų kūrinių išeivijoje parašė Vincas Krėvė-Mickevičius, Bernardas Brazdžionis, Jonas Kossu-Aleksandravičius, Antanas Škėma, Antanas Vaičiulaitis, Henrikas Radauskas, Stasys Santvaras ir daugelis kitų. Nors jų kūryba yra svarbi lietuvių literatūros bei kultūros dalis, tėvynėje apie ją nedaug žinoma. Spragą dabar padės užpildyti minėtoji paroda. Šiuo metu yra ruošama kita paroda, atspindinti lietuvių literatūrą po 1940 m. Jon bus įjungta ir lietuvių išeivijos kūryba.

Lietuva neteko dail. Vinco Kisarauskio, staiga mirusio spalio 27 d. Niujorke, nesuapėjusio grįžti namo iš viešnagės pas JAV lietuvius. Susipažinimas su svečiu iš Vilniaus ir jo kūryba Bostono lietuviams buvo surengtas spalio 23 d. Jame neįvyko numatytas pokalbis su dail. V. Kisarausku, dėl ligos negalėjusiu atvykti iš Niujorko. Bostono lietuvius su jo kūrybiniais laimėjimais supažindino dail. Pranas Lapė, jo kūrinių skaidres su atitinkamais paaiškinimais rodė dail. Viktoras Vizgirda. Niekas tada negalvojo, kad su dail. V. Kisarausku jau neteks susitikti. Velionis gimė 1934 m. kovo 1 d. Augėnuose, Radviliškio apskrityje, Vilniaus dailės institutą baigė 1959 m., nuo 1965 m. dirbo dėsnytoju Vilniaus M. K. Čiurlionio meno mokykloje. Pasizymėjo socialistinio realizmo varžtų išvengusiais tapybos ir grafikos darbais, ypač knygženkliais. Jiem buvo skirta jo 1984 m. išleista monografija "Lietuvos knygos ženklai 1518-1918". Kai kuriuose nekrologuose primenama, kad tai buvo tik vienas monografijos tomas. Matyt, velionis planavo ir kitą tomą, kuris turėjo apimti nepriklausomoje ir pokarinėje Lietuvoje sukurtus knygženklus. Tapybai atstovauja ciklai — "Aklas Edipas", "Sūnus palaidūnas", "Riteriai", "Teatrinis ciklas", "Žygmantas Augustas ir Barbora Radvilaite", "Judėjimas pro tyklą", grafikai — estampų ciklai "Raudančios moterys", "Pakrypūsios figūros", knygų iliustracijos ir knygženkliai. Socialistinio realizmo varžtus pralaužusiais velionies kūrybai būdingi dramatinė itampa atskleidžiantys horizontalių, vertikalinių ir pasvirusių linijų kontrastai, išraiškingai deformuotos formos, kontrastingos spalvos. Velionis taipgi buvo sukūręs medalių, scenovaizdų spektakliams. Viešnagės metu rinko medžiagą JAV lietuvių archyvuose būsimoms dailės istorijos studijoms. **V. Kst.**

"Žmogus be Dievo", šaržas, spalvota grafika — Edmundo Arbo

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 8 1/2%	Asmeninės paskolas
180-185 d. term. ind. 8 1/4%	nuo 11 1/2%
1 metų term. indėlius 8 1/4%	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 9 %	nuo 11 1/2%
3 metų term. indėlius 9 1/4%	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-met. palūk. ... 10 1/4%	Su nekeičiamu nuosimčiu
2 metų GIC-met. palūk. ... 10 1/4%	1 metų 11 1/4%
3 metų GIC-met. palūk. ... 10 1/4%	2 metų 11 1/2%
1 metų GIC-mėn. palūk. 9 1/2%	3 metų 11 1/4%
RRSP, RRIF ir OHOSP 8 1/2%	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 10 1/4%	1, 2 ir 3 metų 10 1/2%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 10 1/4%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 10 1/4%	
Specialią taup. s-ą 8 %	<i>Draudžiamas asmeninės ir sutarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.</i>
Taupomąją sąskaitą 12 %	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 8 1/4%	
Kasd. pal. čekių sąsk. 5 1/4%	

Duodame asmeninės paskolas iki \$50,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelioliktus čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI virš 39 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Tautinė olimpiada

Prieš 50 metų, nepriklausomybės 20-ties metų sukakčiai paminėti, Lietuvoje buvo surošta pirmoji Lietuvos tautinė olimpiada, kuri vyko Kaune ir Klaipėdoje. Joje dalyvavo 2000 lietuvių sportininkų iš viso pasaulio.

1938 metų vasarą Kaunas gyveno pakilia nuotaika, ir svečiai iš viso pasaulio buvo sutikti su broliška meile. Pirmieji į Kauną atvyko Amerikos lietuviai, po jų sekė Anglijos, Brazilijos, Latvijos ir pagaliau Pranas Žižmaras su 24 sportininkais iš okupuotos Lietuvos sostinės Vilniaus. Vilniečius Kauno geležinkelio stotyje pasitiko tūkstantinė minia su džiaugsmo asaromis ir garsiais valčiavimais. P. Žižmaras buvo nešamas ant rankų ir dešimtūkstantinė minia lydojo Vilniaus krašto sportininkus Kauno gatvėmis.

Zaidynių išvakarėse Kauno gatvėmis žygiavo iškilminga eiseną ir Karo muziejaus sodelį paimti ugnies iš Nežinomo kareivio kapo aukuro uždegti olimpinę ugnį. Eisenoje dalyvavo olimpiados rengėjai, svečiai, Lietuvos sporto organizacijos ir 500 tautinių šokių šokėjų, lydimi nešamų olimpinį ženkliuką bei vėliavų. Grįžus į stadioną buvo įžiebta olimpinio aukuro ugnis, ir Amerikos lietuvių choras "PIRMYN" sugiedojo: "Lietuviais esame mes gimę..."

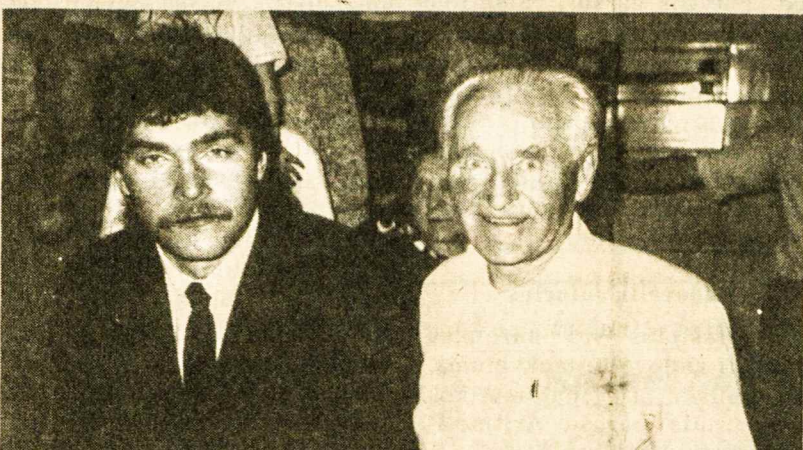
Išpuodingas buvo olimpiados atidarymas. Prezidentas Antanas Smetona pasirašė olimpiados atidarymo aktą, sportininkai pakartojo olimpinę priesaiką, į padangę buvo paleista 1000 balandžių ir pakelta olimpinė vėliava. Atidarymo iškilmėms, pasibaigus, trimitas paskelbė varžybų pradžią. Jos vyko aikštėse, vandenyse ir ore.

Olimpinės varžybos truko 16 dienų ir jose buvo pravaista: lengvoji atletika, plaukimas, sunkumų kilnojimas, boksas, dviračių lenktynės, šaudymas, krepšinis, tinklinis, futbolas, stalo ir lauko tenisas, būriavimas, irklavimas, vandensviedis, sklandymas, aviomodelizmas, motorinis skridymas ir žirginis sportas.

Olimpiados laimėtojų buvo pagaminti aukso, sidabro ir bronzos medaliai. Amerikos lietuviai buvo paskyrę keletą taurių atskiroms varžyboms. Prie Kūno kultūros rūmų buvo įmūrinta paminklinė lenta, kuri, "Stalino saulei užtekėjus" buvo panaikinta. Olimpiados proga buvo išleisti 4 olimpiniai žirginiai sportas.

Olimpiados laimėtojų buvo pagaminti aukso, sidabro ir bronzos medaliai. Amerikos lietuviai buvo paskyrę keletą taurių atskiroms varžyboms. Prie Kūno kultūros rūmų buvo įmūrinta paminklinė lenta, kuri, "Stalino saulei užtekėjus" buvo panaikinta. Olimpiados proga buvo išleisti 4 olimpiniai žirginiai sportas.

Lietuvos-JAV lietuvių krepšinininkų rungtynės. Meta P. Lubinas (Lietuva). Pirmoji olimpiados diena – 1938.

ELIZIEJUS ŠLEIKYS (dešinėje), susitikęs su garsiuoju Lietuvos krepšinininku Arvydu Saboniu, ŠALFASS žaidynių 1988 metų vasarą Čikagoje

Eliziejui Šleikiui 75 metai. Tylus – veteranas sporto darbuotojas. Su Eliziejum Šleikiu riša ilgą pažintį, pokalbiai, idėjos apie lietuviškąjį sportą. Kanadoje į visuomeninį darbą jis įsijungė 1956 metais. Pirmiausia vadovavo tik ką įsikūrusiam skautų rėmėjų būreliui. 1958 metais jis įsijungė į Prisiškėlimo parapijos sporto klubą "Aušra" ir eilę metų aktyviai dirbo įvairiose pareigose: pirmininko, sporto vadovo ir kt. Leidžiant "Aušros" 15-kos metų sportinės veiklos paminėjimui sukuriamą leidinį, jis ir redakcinio kolektyvo narys.

Dirbdamas su sporto klubu "Aušra", E. Š. priklausė ir Prisiškėlimo parapijos bažnytiniam komitetui, atstovaudamas jaunimo reikalams. Jis suorganizavo "Aušros" sporto klubo rėmėjų būrelį, kuriam jau daug metų vadovauja. Šiomis dienomis Eliziejus švenčia savo 75-rių metų amžiaus suaktį. Būdamas geros sveikatos ir visuomet lydimas geros nuotaikos, tikime, jis dar ilgus metus darbuosis lietuviškojo sporto baruose. (Red.)

Pasižymėję sportininkai

Sean ir Candice Sepuliai daug žadantys jauni plaukikai. 10-ties metų Sean praėjusią vasarą Ontario provincijos pirmenybėse 50 metrų plaukime krūtine atplaukė antruoju. Įvairaus plaukimo 4x50 m. estafetėje laimėjo pirmą vietą ir pasiekė naują Ontario rekordą. Sean plaukė 50 m. atkarpą krūtine. 8-nių metų Candice reiškiasi laisvo stiliaus plaukime ir tuo tarpu dalyvauja tik vietinėse varžybose. Žiemos plaukimo sezonas prasidės artimiausiu laiku ir tikimės išgirsti daugiau apie jaunuosius plaukikus. Tėvas Jonas Sepulis daugelį metų žaidė Toronto "Vyčio" jaunių ir vyrų krepšinio komandose.

Jonas Karpis, žinomas "Vyčio" krepšinininkas, po įtempto pasiruošimo ir daugelio vilčių nebuvo pakviestas į Kanados olimpinę krepšinio komandą. Komandos treneris paskutiniu momentu susikvietė seniau pažįstamus žaidikus, kuriems Seulo olimpiadoje nelabai sekėsi. Tuo tarpu rugpjūčio mėn. Jonas Karpis buvo išvykęs į Švediją kartu su estų krepšinininkais.

Ken Padvaiskas iš Richmond, B.C. Seulo olimpiadoje atstovavo Kanadai kanojų varžybose. Toronto latvis Ray Lazdins toje pačioje olimpiadoje varžėsi disko metime. 26 sportininkai iš okupuotos Lietuvos dalyvavo Seulo olimpiadoje.

Ateitininkų žinios

Jaunučių ateitininkų susirinkimas įvyks gruodžio 11, sekmadienį, po 10 v.r. Mišių posėdžių kambaryje Prisiškėlimo parapijoje. Gabija

Skautų veikla

Visi skautai-tės kartu su ateitininkais gruodžio 18 d. švęsime Kučias. Bus 12 valgių, dalinimės plotkelėmis, giesdėmis kalėdinėmis giesmėmis, klausysimės eilėraščių ir pasirodymų. Į šią Kučių vakarienę kviečiame tėvelius, visus skautininkus-kes, draugus.

VII-je tautinėje stovykloje rugpjūčio 21 d. didžiajame stovyklos parade buvo nešama didelė trispalvė vėliava. Tą vėliavą pasiūvo vyr.sk. Stefanija Radzevičiūtė. Po sėkmingos stovyklos, tą vėliavą į Vilnių nuvežė jauna vadovė Aida Bulytė ir perdavė Nijolei Sadūnaitė su išeivijos skautijos linkėjimais.

Iš Vilniaus pranešama, kad lapkričio 16 d. Lietuvoje atsteigta lietuvių skautų organizacija su centru Vilniuje.

Lapkričio 22 d. Kanados rajono vadovų posėdyje buvo svarstoma ateinančios vasaros skautų-čių stovykla, kuri įvyks rugpjūčio 13-26 d.d. "Romuvėje" prie Huntsville, Ont. Numatytos trys pastovyklės: brolijos, seserijos ir jaunų šeimų. Pastarojoje stovyklaus patys mažiausi vaikučiai su savo tėvais. Jiems bus pritaikyta specialioji programa panaši į vaikų darželio užsiėmimus. Tai gera proga tėveliams kartu gražioji gamtoje praleisti laiką su vaikais, o prie liepsnojančio laužo pamiršti kasdieninius rūpesčius. Šeimos miegos palapinėse. Tokia pastovyklė buvo VII-toje tautinėje stovykloje ir labai gerai pasisekė. Jai vadovavo prityrusi sk. Vida Juskie- ne, turinti patirties jaunų šeimų stovyklų organizavime. Tikimasi, kad ji vadovaus ir numatytojo pastovyklės. Todėl dabar pats laikas planuoti atostogas antrajai rugpjūčio mėnesio pusei. Į "Romuvę" žada atvažiuoti Detroito, Ročesterio ir dar iš kitų vietovių skautai-tės. Stovyklos mokestis iki birželio 30 d., yra: 1 savaitė – viename asmeniui – \$140, dviem asmenim – \$220, trim asmenim – \$300; 2 savaitė – viename – \$220, dviem – \$360, trim – 495. Po birželio 30 d. reikės mokėti \$50 daugiau. Registracija bus pradėta kaip galima anksčiau per draugoves. M.

Lietuviška baldų dirbtuvė Trout Creek

Daromi nauji minkšti baldai ir attraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubys, telefonas (705) 723-5522

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Justinas Raškauskas

624-6336 namų 897-0068

ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4078 Dixie Rd., Mississauga, Ont. L4W 1M4

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

8 1/2% už 90 dienų term.indėlius
8 1/4% už 6 mėn.term.indėlius
8 1/4% už 1 m. term. indėlius
9 % už 2 m. term. indėlius
9 1/4% už 3 m. term. indėlius
9 1/2% už 1 m. GIC mėn. palūk.
10 1/4% už 1 m. GIC invest. pažym.
10 1/4% už 2 m. GIC invest. pažym.
10 1/4% už 3 m. GIC invest. pažym.
8 1/2% už pensijų planą (variable rate)
10 1/4% už 1 m. term. pensijų planą
10 1/4% už 2 m. term. pensijų planą
10 1/4% už 3 m. term. pensijų planą
8 1/2% už pensijų fondą – RRIF (variable rate)
8 1/2% už namų planą – OHOSP (variable rate)
7 % už taupymo sąskaitą
8 1/4% kasd. pal. sąsk. virš 10.000
6 % už kasd. pal. čekių sąsk.

IMA:

už asmeninės paskolas nuo.... 11 1/4% už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų 11 1/4%
2 metų 11 1/2%
3 metų 11 3/4%
(fixed rate)

su keičiamu nuosimčiu 1, 2 ar 3 metų.... 10 1/2% (variable rate)

Asmeninės paskolas duodame iki \$65,000 ir morgičius iki 75% (kainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji morgičiai.

AKTYVAI virš 68 milijonų dolerių

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydį, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemo-kamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos, kelioliktos čekiai (American Express).

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 6A3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Nekilnojamo turto įstaiga, tarnaujanti tautiečiams nuo 1951 metų. Lietuviams nuolaida namo pardavimo atveju.

Alfonsas Garbenis, sn. (tėvas) ir
Alfonsas Garbenis, jn. (sūnus) – s a v i n i n k a i

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED

25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3
Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotjas nuosavybių – morgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT – PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SĄŽINGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.

KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION

Tel. 535-2331
arba 537-2869

RE/MAX
renown realty ltd., realtor
an independent member broker

daiva t. dalinda, B.A.

associate broker

4887 dundas street west
Islington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

DEŠIMTIES METŲ PATYRIMAS

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

MARIUS E. RUSINAS, turįs septynerių metų patyrimą, patarnauja visose pensijų srityse:

- RRSP – nuo 1 iki 10 metų garantuoti pažymėjimai
- RRIF pensijų fondas
- metinė renta (Annuities) – nuo 5 iki 20 metų išmokos abiem (vyrui ir žmonai) arba vienam (kitam mirus)
- įvairūs fondai (Segregated Funds) – gyvybės, sveikatos, grupinė drauda
- atstovauja visom gyvybės draudos bendrovėm
- klientų patogumui, susitarus, atvažiuoja į namus

Canada Life Assurance Company

390 Bay St. nr. 600, Toronto M5H 2Y2
Darbo (416) 868-0922, namų (416) 848-0320

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIŲ SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.

PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

Kokia
jūsų namo
vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl
nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS

an independent member broker
RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

A.P. GOMES

Real Estate & Insurance Ltd.

Perkant ar parduodant nekilnojama nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus
Antanas Bliudžius

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Telefonai:

531-1191

namų 537-2291

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3

Telefonas 252-8863

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707 Savininkas – Tom Thompson

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas

Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate

Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

